

Directa

periodisme cooperatiu per la transformació social

Núm. 525 del 2/6 al 15/6 de 2021 2,5 €

Condemnades a esperar

La dilació dels processos judicials infligeix un càstig a les persones encausades i al seu entorn en casos com "Aturem el Parlament" o Som 27 i més

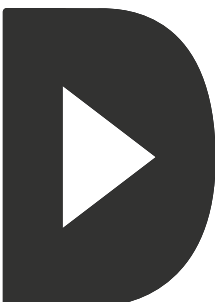
pàg. 4-11

/ ESTHER AGUILÀ | @estheraguila

SUPLEMENT CONSUM CONSCIENT

Setze pàgines
especials sobre
La Zona, el nou
mercat digital
de l'Economia
Social i Solidària

Directa

periodisme cooperatiu
per la transformació social

EDITA
La Directa SCCL
Riera d'Escuder, 38, Nau 1, Planta 1
08028 Barcelona
Tel: 935 270 982
Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat
DIPÒSIT LEGAL: B 16982-2016

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no racista, no sexista i no androcèntric. La DIRECTA no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

- QUI SOM?**
A fons
Jesús Rodríguez
Miralls
Gemma Garcia | miralls@directa.cat
Cruïlla
Guillem Martí i Guille Larios | cruïlla@directa.cat
Impressions
Laia Alsina, Bernat Solé i Albert Alexandre | impressions@directa.cat
Roda el món
Oriol Andrés i Joan Mas | internacional@directa.cat
Expressions
Elena G. Ruiz, Jofre Figueras i Eloi Latorre | expressions@directa.cat
La indirecta
Àlex Romaguera i Mariana Cantero
L'espina
Joan Castellà | espina@directa.cat
Fotografia
Victor Serri | fotografia@directa.cat
Il·lustració
Roser Pineda i Maria Conill | il.lustracio@directa.cat
Correcció
Miriam Tijani | correccio@directa.cat
Edició
Jesús Rodríguez | edicio@directa.cat
Disseny gràfic i compaginació
Pau Fabregat | disseny@directa.cat
Projecte gràfic
Lola Fernández, Gerard Casadevall, Diego Muñoz i Pau Fabregat
Coordinació web
Eloi Latorre, David Bou, Gemma Garcia i Maties Lorente
Coordinació País Valencià
Ester Fayos | paisvalencia@directa.cat
Audiovisuals
Marta Pérez | audiovisuals@directa.cat
Administració i subscripcions
Jordi Vilaró | administracio@directa.cat
Difusió
Estel·la Marcos | directa@directa.cat
Publicitat i distribució
Irene Selvaggi | publicitat@directa.cat
Gestió web
Talaïos Koop.

NUCLIS TERRITORIALS I MITJANS COL·LABORADORS:
Osona ('El Setembre'), Lluçanès ('La Rella'), Maresme, el Camp, Terres de Ponent, Castelló, València, les Illes i Catalunya Nord. El Salto, La Marea, Pikara, Argia, Ahötsa, Soberania Alimentaria i AralInfo

CONTACTES:
General directa@directa.cat
Redacció Barcelona redaccio@directa.cat
Redacció València paisvalencia@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

PORTADA: ESTHER AGUILÀ | @estheraguilaa

SUMARI

A FONS

4-11

El procés és la condemna
Activistes i juristes analitzen els impactes dels llargs processos judicials. Mesures cautelars que s'eternitzen, sentències que arriben una dècada més tard i indults que s'encallen al Consell de Ministres. Entrevistes de David Bou i Jesús Rodríguez, amb fotos de Victor Serri i Bart Grugeon. Gràfica de Pau Fabregat.

MIRALLS

12-15

Entrevista Gervasio Deferr
L'exgimnasta ens parla de la seva carrera professional. Clara Basiana l'entrevista a la seu del Club Gimnàstica la Mina Gervasio Deferr, on assegura que és feliç si ajuda a "canviar-li la vida a una única persona". Fotografies de Sarai Rua.

IMPRESSIONS

16-18

Suposem que els liberals tenen raó
Un article de Xavier Garcia, membre del Seminari d'Economia Crítica Taifa. Il·lustració de Guillem Arderius.

La televisió global i el mal son
Article de l'artista Elvira Prado-Fabregat. Amb il·lustració d'Emma Casadevall.

CRUÏLLA

19-21

Una collita silvestre
El projecte Eixarcolant promou des de l'any 2016 la recerca i el coneixement de les més de 500 varietats de plantes silvestres i comestibles dels nostres boscos. Un reportatge d'Andreu Tarrés amb fotografies d'Elena Bulet.

RODA EL MÓN

22-26

Macron avala l'autoritarisme al Txad
Nacho Ibáñez analitza la situació del país centreafricà després de la mort al front de guerra del president Idriss Déby.

Dinamarca i la rebaixa del dret d'asil
Un reportatge d'Oriol Andrés sobre una nova tendència restrictiva a la UE.

EXPRESSIONS

27-31

La penúltima festa lliure
Guille Larios viatja fins al moviment contracultural de les rave que sacsejava Anglaterra. Fotos de Molly Macindoe i Vinca Petersen.

Un impossible
Per Arnau Plana. Dibuix d'Arnau Ledesma.

Ressenyes culturals
Aïda Camprubí, Marta P. i Misael Alerm.

INDIRECTA

32

Entrevista a Jamal Mouna
Àlex Romaguera repassa la història d'aquest activista rifeny que des de fa cinc mesos viu al Vendrell. Ha demanat l'estatus de refugiad polític i denuncia els abusos i les vulneracions del règim monàrquic marroquí. Fotografia d'Axel Miranda.

Més que mil paraules

PACO FREIRE @pfreire57 | Una treballadora del BBVA a la manifestació que va aplegar 1.500 persones el 10 de maig a la Via Laietana de Barcelona. La fusió de l'entitat bancària amb La Caixa suposarà l'acomiadament de 3.798 persones, una mesura que contrasta amb els més de 1.200 milions d'euros en beneficis durant l'exercici de l'any 2020.

Comunitat Directacoop

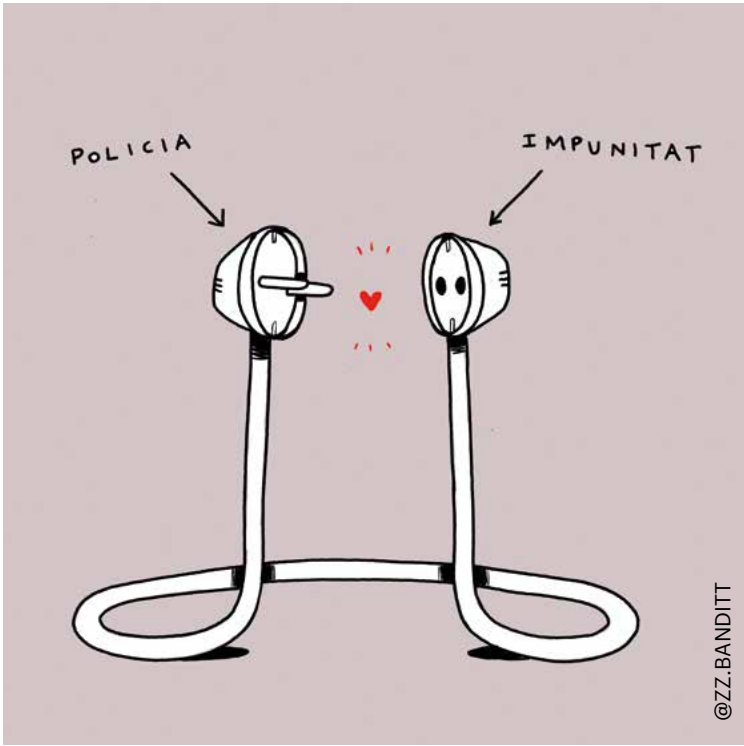
Mossos, periodistes i la impunitat enquistada

Redacció Directa | @La_Directa

El 31 de maig de 2021, la secció desena de l'Audiència de Barcelona publicava una sentència condemnatòria contra el mossos d'esquadra Daniel M. C., adscrit al grup 3 de la Brigada Mòbil. Dos anys de presó, dos anys d'inhabilitació i 7.265 euros de multa en concepte d'indemnització per haver agredit de manera gratuïta el periodista de la DIRECTA Jesús Rodríguez. L'atac policial va suposar una fractura òssia a la mà i unes seqüeles de per vida amb pèrdua de mobilitat d'un 40% de l'articulació de la falange del dit anular. La sentència és un bri d'esperança en un mar d'agressions impunes que els antiavalots perpetren dia sí dia també contra periodistes i contra manifestants. El tribunal fa bé de puntualitzar en el redactat de

la sentència que se'l condemna per haver agredit un ciutadà, i que ho haurien considerat també delictiu encara que no es tractés d'un periodista. "No va haver-hi cap excés en una actuació justificada de l'agent, sinó una actuació injustificada, contrària al dret", deixen clar. A ningú se li escapa que el policia condemnat difícilment ingressarà a la presó i, com és previsiblement i corporativament preceptiu, els sindicats majoritaris dels Mossos d'Esquadra li abonaran un sou durant els dos anys d'inhabilitació per exercir el càrrec públic. Ara la pilota calenta és a la teulada del Departament d'Interior, en mans d'ERC. Un policia condemnat a presó per agredir i lesionar gratuïtament un ciutadà pot tornar a exercir al cos dels

L'espina

Mossos d'Esquadra? El reglament del cos i la llei del sistema de policia de Catalunya ho permeten? Això és exactament el que va passar en el cas dels vuit agents condemnats per l'homicidi de Juan Andrés Benítez o la treta administrativa a la qual es va agafar l'inspector Jordi Arasa per mantenir el seu lloc de treball amb sou de les arques públiques. Si no

es fa res per canviar-ho, la impunitat seguirà sent una conseqüència directa de la permissivitat del govern català. La Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya hauria de posar fil a l'agulla després dels greus episodis de violència policial en les protestes per la sentència del Procés i per l'empresonament de Pablo Hasél. No hi ha excuses.

Vista oral del cas "Aturem el Parlament" a l'Audiència Nacional espanyola / AGENCIA EFE @EFEnoticias

David Bou | @dvdbou

Parc de la Ciutadella, Barcelona, 15 de juny de 2011. El moviment del 15M crida a envoltar el Parlament de Catalunya per protestar contra el ple que -hores més tard del previst- acabarà aprovant la llei òmnibus, un paquet de mesures dirigides a disminuir la despesa pública de la Generalitat. El govern de Convergència i Unió, encapçalat per Artur Mas i amb el Departament d'Interior comandat per Felip Puig, ordena el desplegament d'un dispositiu policial a tots ulls insuficient que acaba desbordat per les *indignades*. Algunes diputades fan marxa enrere i decideixen no entrar a l'hemicicle, d'altres hi accedeixen entre crits i algun llançament d'aigua o pintura. El president i alguns consellers hi arriben en helicòpter per esquivar la protesta. Quatre mesos després de l'acció coneguda com "Aturem el Parlament", detenen sis persones quan es presenten voluntàriament a declarar a la Ciutat de la Justícia, amb la pretensió d'evitar una operació policial com la que dies abans havia acabat amb la detenció de deu persones. Les investiguen per aquells fets, però no es poden pas imaginar que estan entrant en un laberint judicial del qual algunes d'elles encara no han sortit una dècada més tard. Ángela Bergillos ara té 36 anys, un fill de dos, està embarassada d'un segon i li queda molta vida per davant: "Se m'acusa d'impedir a un diputat l'entrada al Parlament, però ell no va voler entrar,

va fer mitja volta i va marxar caminant. Ens vam posar amb els braços en alt i no vam fer res més". Per aquests fets la van jutjar la primavera de 2014 a l'Audiència Nacional (AN) espanyola, juntament amb altres divuit persones processades per un delictes contra les institucions de l'Estat.

Rubén Molina també seia a la banquetta dels acusats. Ara té 32 anys i una filla a punt de complir-ne un, i aquest curs s'ha estrenat com a docent a l'ensenyament públic. "La nostra lluita era contra un model de falsa representativitat de la població per mitjà d'unes institucions que aprovaven lleis al marge del que la societat demanava", afirma alhora que recorda com el seu cas "va suposar un punt d'inflexió, ja que en el judici del procés al Tribunal Suprem van utilitzar-lo per argumentar la *violència ambiental* que va servir per condemnar els líders socials i polítics independentistes". Malgrat que l'AN va decretar l'absolució de totes les encausades, els recursos de la Fiscalia i les acusacions -entre les quals el mateix govern català- van possibilitar que l'any 2015 el Tribunal Suprem (TS) condemnés a vuit d'elles a tres anys de presó, decisió rubricada pel magistrat Manuel Marchena.

El futur, penjant d'un fil

"Al principi no em va pesar molt, però amb el pas dels anys cada vegada es fa més gran i quan vols plantejar-te un projecte de vida, sempre tens això que et persegueix", reconeix Ángela Bergillos,

QUAN EL PROCÉS JUDICIAL ESDEVÉ UNA CONDEMNNA

Deu anys després de l'acció "Aturem el Parlament", les vuit activistes sentenciades a presó segueixen a l'espera de la resolució del cas. Persones encausades per mobilitzacions socials i les seves advocades expliquen la llosa que suposa l'allargament dels procediments penals

Ángela Bergillos, condemnada en el cas "Aturem el Parlament", ara té 36 anys, un fill de dos i està embarassada

L'advocat Benet Salellas alerta que "el procés és el càstig i té una voluntat d'efecte inhibidor, també en l'entorn"

a qui aquest procés ha condicionat a l'hora de prendre decisions personals i amb la seva parella. "Tens el neguit de quedar-te embarassada i que et demanin entrar a la presó, però al final tires endavant, perquè no deixaràs de fer el que et ve de gust per una condemna injusta", diu mentre somriu. En el moment que va decidir tenir el seu fill feia vuit anys dels fets i ja tenia a sobre l'espasa de Dàmocles de la pena de presó, avui dia segueix en la mateixa situació d'aleshores.

Com Bergillos, Rubén Molina i sis persones més esperen una resposta del Tribunal Constitucional (TC) i del Consell de Ministres. Després de la sentència del TS, van rebre les notificacions de l'AN per ingressar a la presó, extrem que van aconseguir paralitzar amb la tramitació d'unes peticions d'indult que ni l'anterior executiu espanyol ni l'actual han resolt. Paral·lelament, van interposar sengles recursos al TC, dos dels quals ja van ser rebutjats, motiu pel qual les defenses d'aquests condemnats van acudir al Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH). Tanmateix, l'òrgan judicial amb seu a Estrasburg (Estat francès) els va desestimar sense entrar al fons de la qüestió, en considerar que fins que el TC no es pronunciés sobre tots els recursos interposats pel mateix cas, no es podia donar per esgotada la jurisdicció interna, condició necessària perquè el TEDH intervingui.

"La meva percepció és que el sistema judicial no funciona bé i intenta criminalitzar contínuament els

moviments socials. Necessitaven frenar aquell cicle de protesta amb repressió i nosaltres sabíem que no tindríem un judici just i que ho feien per aixafar-nos", reflexiona Bergillos, que d'un dia per un altre va veure exposada la seva imatge en diferents mitjans de comunicació. "Em feia una mica de ràbia, perquè veig altres processos judicials en els quals vigilen que no aparegui la cara de ningú... Cal que surti el meu nom i rostre a *La Vanguardia*?", es pregunta.

Les seves paraules concorden amb l'anàlisi que fa Elisenda Pradell, coordinadora de l'àrea psico-social del Centre Irídia per la defensa dels drets humans: "S'ha creat un paradigma en el qual el mateix procediment judicial és una eina repressiva, i això, pel que fa a la qualitat democràtica, és un problema molt greu. Suposa un desgast econòmic, emocional, d'hores i de temps que fa que et condicioni de tal forma que, fins i tot, et puguis arribar a plantejar la teva manera de fer activisme", detalla l'especialista.

Un dels advocats que els ha acompanyat tots aquests anys és Benet Salellas, que té molt clar el paper que exerceixen els tribunals en casos com aquest: "L'amenaça del sistema judicial acaba sent més gran que el que realment s'acaba fent efectiu al final; el procés és el càstig i té una voluntat d'efecte inhibidor, de prevenció i de contenció claríssima cap a la ciutadania afectada i cap al seu entorn". Per exemplificar-ho, destaca l'aplicació de mesures cautelars com la retirada de passa- »

» port, la prohibició d'algun tipus de moviment o la compareixença periòdica al jutjat, que es va aplicar a les encausades d'"Aturem el Parlament" durant els tres anys previs a la celebració del judici.

Una patata calenta

La immensa majoria de procediments judicials contra fets presumptament delictius ocorreguts en contextos de mobilització social coincideixen en els tipus penals que s'imputen a les persones encausades. "Atemptat contra l'autoritat, resistència i desobediència són els clàssics. És com una paleta de color a la qual pots posar més o menys intensitat", explica Salellas. "Darrerament, s'ha estès l'aplicació de les coaccions i s'ha vinculat a accions de protesta com encadenar-se, i els desordres públics en contextos d'aldarulls, que normalment es complementen i concreten amb lesions i danys, bé perquè hi ha hagut un policia que ha pres mal o bé per mobiliari urbà que s'ha danyat", conclou.

Gairebé un any després del fets d'"Aturem el Parlament", el 29 de març de 2012, es va convocar una vaga general a l'Estat espanyol que va assolir un gran seguiment arreu dels Països Catalans. Com en altres punts del territori, al barri de Sants de Barcelona es va organitzar un piquet informatiu durant el qual es van viure moments de tensió amb comerciants i treballadores contràries a l'aturada. Arran d'aquella jornada, els Mossos d'Esquadra van elaborar atestats de diferents fets que van acabar unificant en un sol per provar d'acusar d'organització criminal set persones, que després serien detingudes. Una d'elles era Rubén Molina, qui conjuntament amb Andreu Curto va ingressar en presó preventiva -en un primer moment, al centre penitenciari la Model, a Barcelona- per ordre del jutjat de guàrdia, en aplicació de la mesura cautelar més estricta possible de les que preveu el Codi Penal. En el seu cas, els va suposar la reclusió en diferents presons durant 12 i 24 dies, respectivament.

Un dels seus advocats és Eduardo Cáliz, lletrat d'Arrels Advocats i d'Alerta Solidària, organització antirepressiva de l'esquerra independentista. Té clar que "la intenció era criminalitzar i fer veure que tot formava part d'un conjunt i que el mateix exercici de la vaga significava la comissió d'un delictes". La fase d'instrucció del cas es va complicar per una qüestió de competència entre el jutjat de guàrdia del dia que es van produir els fets, el del dia que es van efectuar les detencions i el que va rebre les denúncies que arribaven. "De vegades, els mateixos jutges no tenen interès a agafar aquests casos, quan l'expedient té relació amb la conflictivitat social, saben que els pot comportar molta feina i que han de tenir molta més cura amb tot el que fan, per la transcendència mediàtica que pot tenir. Volen passar desapercebuts i que no es parli d'ells", considera Cáliz.

No va ser fins a l'any 2019 que va arribar l'escrit de qualificació de la Fiscalia, que demana, per a cadascuna de les set processades, entre dos anys i sis mesos i tres anys de privació de llibertat per desordres públics, lesions i danys. L'advocat es mostra convençut que "tot i no saber les penes que podrien demanar-los, durant tot aquest temps, les persones investigades tenien neguit perquè el procés els podia comportar una pena de presó elevada". Dos anys després de conèixer les acusacions i nou anys després dels fets, encara no s'ha fixat data pel judici.

Rubén Molina i la seva filla Elaia. Condemnat a tres anys de presó pel cas "Aturem el Parlament" / VÍCTOR SERRI @_ittos_

"Les dilacions tenen una afectació important en la vida de les encausades", apunta Edu Cáliz d'Alerta Solidària

25 estudiants, un professor i un membre del personal administratiu de la UAB fa vuit anys que esperen el seu judici

La Fiscalia fa política

"La dilació dels processos té una afectació important en la vida de les encausades i pot ser encara major si les penes que es demanen per part de la Fiscalia són més elevades, per això, de vegades, inflen la gravetat dels fets, com ha passat en el cas de Som 27 i més, que és un paradigma", continua Eduardo Cáliz. Es refereix a la causa oberta contra 25 estudiants, un professor i un membre del personal d'administració i serveis de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), a qui el Ministeri Fiscal demana més de 300 anys de presó per l'ocupació del Rectorat l'any 2013. "Aquest cas podria haver acabat en un judici de faltes per un delictes lleus, però van fer una instrucció molt minuciosa, amb prop de quaranta testimonis, que es va allargar pel cúmul de diligències que s'havien de practicar", aclareix el lletrat.

Així doncs, la instrucció es va tancar la primavera de 2016 i l'escrit d'acusació de la Fiscalia va

Ángela Bergillos
i el seu fill Ares.
Condemnada a
tres anys de presó
pel cas "Aturem el
Parlament"
/ VICTOR SERRI
@_ittos_

arribar poc després amb peticions de fins a catorze anys de presó, però se segueix a l'espera de data de judici després que no fructifiqués una vista de conciliació celebrada fa poc. "Està en un jutjat de Sabadell que, per un judici amb tantes encausades i testimonis, hauria de muntar una infraestructura tan gran que bloquejaria el jutjat durant un temps, tot per uns fets que no tenen la transcendència ni rellevància penal que expressa l'escrit d'acusació de la Fiscalia, que per l'ocupació d'un rectorat demana penes equivalents a matar a una persona", rebla Cáliz. "La persistència de la Fiscalia en el seu ànim de càstig amb unes penes tan desmesurades és per enviar un missatge de terror a una part de la societat, sap que no hi haurà una condemna de presó en els termes que demana, però també sap que aconseguix neutralitzar persones mobilitzades durant el temps que duri tot el procés judicial, és el que es coneix com a 'pena de banqueta'".

"Poses en mans d'una justícia que no consideres justa la construcció del teu futur", alerta la psicòloga d'Irídia Elisenda Pradell

Quatre persones van esperar durant sis anys el judici per les accions contra la MAT a la Vall d'Albaida, però al final van quedar absoltes

Laura Gené, una de les encausades amb petició de pena més elevada, expressa el cansament que generen processos com aquest: "Cada vegada que avança el procés en petites coses, fa que se'ns pari la vida i tornem enrere. Hem anat evolucionant ideològicament i creixent personalment i no som les mateixes que ens vam tancar al rectorat el 2013. Això no vol dir que ens en penedim, però les responsabilitats pesen i els canvis hi són. Els projectes a llarg termini no te'ls plantejes de la mateixa manera, mai res acaba de ser definitiu". La psicòloga Elisenda Pradell reafirma aquesta sensació de bloqueig: "La càrrega que suposa deriva en una incapacitat de projectar en un futur més pròxim, perquè no saps que passarà; poses en mans d'una justícia que no consideres justa la construcció de la teva vida futura i això suposa un impacte més greu que les mateixes conseqüències penals que pugui tenir finalment el procediment. Has de dissociar el procés com un tràmit que has de passar i cercar fora d'ell els aprenentatges que et pugui reportar".

Benet Salellas explica l'habitual diferència entre les penes que demana la Fiscalia i la resolució final dels casos d'una forma senzilla: "La Fiscalia sempre acusa amb les penes del Codi Penal per la part alta de la forquilla. En canvi, els jutges tenen un criteri jurisprudencial segons el qual -excepte que no hi hagi una raó que ho justifiqui- han de posar la pena en el grau mínim. Per això es produeix aquesta desinflada de les peticions fiscals. Acusen per sobre de les seves possibilitats perquè saben que la recepció d'aquesta petició per part de l'acusat té un efecte repressiu molt clar". La Fiscalia és una organització jeràrquica, i en un mateix procediment intervenen fiscals diferents, però segons Cáliz "tots ells responen a una estratègia conjunta que a Catalunya marca el fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia. Dubto que un escrit de qualificació com el de Som 27 i més es faci sense el coneixement del fiscal en cap, que depèn de la Fiscalia General de l'Estat i del govern central".

Judicialitzar tots els fronts

Més enllà de les lluites contra les retallades i pels serveis públics, les d'àmbit laboral, en el marc de les vagues generals i les educatives encapçalades pel moviment estudiantil, són múltiples i diverses les reivindicacions que han estat en el punt de mira de processos judicials els darrers anys. Les protestes ecologistes i contra el turisme massiu han pres especial rellevància i han estat castigades amb duresa, com, per exemple, seria el cas de les mobilitzacions contra les línies elèctriques de Molt Alta Tensió (MAT) a les comarques gironines i al País Valencià.

Rafa Soler va estar encausat per la lluita contra el traçat d'alta tensió a la Vall d'Albaida, que en dotze quilòmetres afectava quatre termes municipals i que es va acabar construint malgrat l'àmplia oposició que va despertar. Soler i tres persones més van ser acusades l'any 2011 d'un delictes de danys i un altre de coaccions, pels quals els demanaven a cadascuna d'elles 17.000 euros i un any i deu mesos de presó. "Primer, ens van enviar al jutjat de pau d'Ontinyent, on es tracten les faltes administratives. Allí van al·legar que era un delictes penal i que no els pertocava, aleshores ens van passar a un jutjat d'Alzira, però uns membres de l'empresa no van aparèixer en el judici i el van ajornar tres anys. Després, el van enviar a la Ciutat de la Justícia de València, però el van tornar a ajornar". Al final, van anar a judici l'any »

» 2017 acusades per la Fiscalia, amb el resultat d'una absolució per falta de proves.

L'estiu del 2017, el Moll Vell de Palma va ser l'escenari d'una acció simbòlica d'Arran contra el model turístic. Cèsar Oltra, portaveu d'Alerta Solidària a Mallorca, explica que es va desplegar una pancarta acompanyada de pots de fum i es va llençar confeti davant d'un restaurant a una zona del port envaïda per iots de luxe. Per aquests fets, dotze persones estan encausades i la Fiscalia els demana entre dos i quatre anys de presó per un delict de desordres públics. Pau Oliver, un dels processats, assegura que la majoria no es trobaven ni tan sols presents al lloc dels fets i les identificacions es van fer a partir de fitxers policials: "Ho has d'explicar constantment, perquè quan dius que et demanen tres anys de presó per desplegar una pancarta i tirar confeti no et creuen. Hi ha una sospita que vas fer alguna cosa més. Si, a sobre, dius que no hi eres, ja sembla que t'ho estàs inventant tot".

Oltra aclareix que "la causa s'està allargant perquè, d'entrada, això ho va dur un jutjat ordinari, però la Fiscalia va demanar fins a quatre anys a una de les persones. El fet que l'agreujant que se li aplica contempli fins a cinc anys de presó ha fet que el cas passi a l'Audiència Provincial, que té pendent donar una data de judici". Malgrat tot, l'advocada penalista Laia Serra extreu una part positiva per a les persones imputades en procediments judicials que es dilaten, perquè considera que "de vegades, el fet que passi molt de temps permet que els contextos siguin diferents, que els temes perdin importància i la gravetat es dilueixi, que l'interès de les parts en el procediment no sigui tan gran o que s'hagi reconfigurat el joc polític i les escales de poder que hi interfereixen". Cáliz comparteix l'anàlisi i afegeix que "els judicis tenen menor rigor, perquè ni els testimonis recorden tan bé els fets ni els polícies els atestats. Així doncs, en la majoria dels casos, es valora més el dret a la presumpció d'innocència a l'hora de dictar sentència".

Aquest és el cas de José Núñez, activista ecologista que va participar en nombroses accions contra la

L'advocada Laia Serra n'extreu una part positiva: "El temps permet que els temes perdin importància i la gravetat es dilueixi"

Setanta persones van ser denunciades per la lluita contra el pla Caufec, però els judicis, set anys més tard, van acabar en absolució

construcció del pla Caufec, un projecte amb gratacels i centres comercials a Esplugues de Llobregat, al peu de la serra de Collserola. Una setantena de persones van ser denunciades entre els anys 2004 i 2009 per aquelles mobilitzacions, però els judicis que es van celebrar set anys més tard van acabar en absolució. "La família pateix molt tot el procés. La incertesa angossa l'entorn i la gestió emocional de tot plegat sovint és difícil. Els aprenentatges i creixements personals també uneixen a casa i alimenten debats que potser mai hagueren tingut

Crema de fotos de la monarquia, Girona, 11

"Aturem el Parlament", Barcelona, 10 anys

Vaga general 29M, Barcelona, 9 anys (2012)

Cas 27 i més al Rectorat de la UAB, Cerdan

Ocupació del CIE de la Zona Franca, Barce

Oposició a la construcció de l'AVE a Sants,

Accions contra el pla Caufec, Esplugues de

Desallotjament de Can Piella, Montcada i R

Protestes contra la MAT, la Vall d'Albaida, C

Acció contra la massificació turística, Palm

lloc", matisa. I afegeix: "Tot plegat, a mi no m'ha desmobilitzat o allunyat del carrer. La repressió forma part de la meva evolució política i personal i la meva quotidianitat ve condicionada per aquest aprenentatge".

Família i grups de suport, peces clau
Les persones consultades per elaborar aquest reportatge comparteixen a l'uníson una certesa: l'angoixa que ha generat la situació als seus entorns familiars. "Els que pitjor ho han portat en aquest

l anys (2007-2018)

s (2011-2021)

2-2021)

yola del Vallès, 8 anys (2013-2021)

lona, 8 anys (2006-2014)

Barcelona, 8 anys (2007-2015)

e Llobregat, 7 anys (2009-2016)

Reixac, 7 anys (2014-2021)

6 anys (2011-2017)

na, 4 anys (2017-2021)

Quan la justícia ràpida també vulnera drets

Detingut i empresonat el mes de maig de 2016, deportat al Senegal nou mesos després. En el cas de Sidil Moctar el procés judicial sí que va ser ràpid i diligent. El jutjat penal número 25 de Barcelona el va condemnar a cinc anys de presó per haver colpejat amb la branca d'un arbre un agent de la unitat d'antiavalots de la Guàrdia Urbana de Barcelona que prèviament li havia confiscat mercaderia de venda ambulant. A la pràctica, la pena de reclusió es va substituir per l'expulsió al seu país d'origen. Moctar no podrà tornar a l'Estat espanyol durant un període de deu anys. Andrés García, advocat del Centre Irídia, reflexiona al voltant de la vulneració de drets de les persones migrades: "Quan estem davant de procediments judicials contra persones especialment estigmatitzades, com les que es

troben sota l'amenaça de la llei d'estrangeria, els terminis poden ser sorprenentment ràpids", detalla. "Els jutges tenen la mirada posada en l'expulsió, i per això decreten molt fàcilment presó preventiva i fixen amb celeritat els judicis". García es queixa de la vulneració del dret a la defensa, fruit de l'alta velocitat judicial d'aquests casos: "No ho fan per garantir els drets fonamentals i no allargar la presó preventiva, sinó per forçar conformitats davant del dilema d'haver d'escollir entre seguir a la presó o pujar a un vol de deportació". Un cas paradigmàtic fou el de les protestes contra la sentència del procés. Tres dels joves detinguts, Mohammed, Ayoub i Ashraf van ser expeditivament deportats al Marroc, sense que les seves defenses poguessin ni tan sols llegir ni recórrer l'argumentari del procediment d'expulsió.

procés han estat els meus pares, no entenien res ni sabien com podien ajudar-me. Tu tampoc saps com ajudar-los a ells, perquè estàs en un moment de molt estrès, ells estan nerviosos i els has d'acompanyar, però tampoc et sents capaç", lamenta Ángela Bergillos. El seu company en el procés d'"Aturem el Parlament", Rubén Molina, manifesta: "Tu estàs patint una repressió política per unes accions que has triat fer. La teva família no ho ha decidit, però sí que en rep les conseqüències, i això genera una càrrega emocional molt forta".

Rubén Molina, del cas "Aturem el Parlament": "Pateixes una repressió política per unes accions que has triat fer. La teva família no ho ha decidit"

Elisenda Pradell, d'Irídia, ha comprovat que la majoria de gent "no té coneixement de com funcionen els processos judicials, i això genera molta desconfiança, perquè no controlen els termes jurídics, no saben que passarà i què pot implicar". Bergillos, en aquest sentit, considera que "nosaltres estem més preparats per afrontar tot el que ens ve a sobre, però a les famílies els ve imposat, i això genera un sentiment de culpa". En el seu cas, els va ajudar molt la creació de l'Assemblea de Familiars per la Llibertat »

Trobada de xarxes de familiars de persones represaliades el 18 de març de 2017 al Saló del Tinell de Barcelona / BART GRUGEON PLANA @bart_bgp

“Hem entès que la justícia no funciona”, diu Mercè Juan, de la Xarxa Antirepressió de Familiars de Detingudes

Des de la xarxa destaquen que el fet d'organitzar-se els ha portat “salut mental i sentir-se reconegudes”

» de les persones encausades del Parlament: “Vam detectar que hi havia una necessitat de fer quelcom en l'àmbit familiar i que es sentissin partíps, això els va ajudar molt i d'allí també ha acabat sorgint un grup d'amics”.

Mercè Juan és membre d'aquest col·lectiu, de la Xarxa Antirepressió de Familiars de Detingudes i mare d'Olga, una altra de les vuit condemnades pels fets d'“Aturem el Parlament”. Relata la seva experiència: “Organitzar-nos ens ha portat salut mental. Mai ens havíem vist amb res semblant i no saps per on començar. Aquí veus gent que és igual que tu, que pateix tant com tu, i et sents reconeguda. Ens hem ajudat, ens hem donat ànims, hem entès com funciona el poder i la política”. I explica com el procés repressiu contra la seva

filla li ha canviat la mirada sobre la nostra societat: “Hem entès que hi ha un món que no és el que ens diuen, que la justícia no funciona encara que abans crèiem que sí. La Xarxa ens ha representat quan no hi hem pogut ser, saps que hi ha algú que et dona veu. És una solidaritat entre totes les famílies”.

En la mateixa línia, Rubén Molina creu que “els grups de suport són imprescindibles a l'hora de portar col·lectivament la causa, perquè generen un sentit al fet pel qual t'estan reprimint i permet emmarcar-ho en una lluita global que no acaba amb el teu cas sinó en un context de moviment social ampli i continuat”. A més a més, afegeix: “Es genera atenció mediàtica, una politització i sensibilitat cap a la víctima i un coixí que dona recursos legals i acompanyament”, tot i admetre que “quan els casos es dilaten molt, el problema és que no es pot aprofitar en el seu vessant més polític, i la lluita acaba sent el cas repressiu concret, perd el significat”.

Arribats a aquest punt, sorgeix una pregunta: Realment es pot fer justícia sobre fets d'aquestes característiques tant temps després que hagin succeït? Laia Serra ho té clar: “Una justícia deslligada de la proximitat dels fets mai és justícia, perquè hi ha un context, un moment i un estadi vital d'aquella persona. Tots els estàndards internacionals demanen que l'administració de justícia ha d'actuar prompte i ser àgil”. La psicòloga Elisenda Pradell llança una advertència a tall de conclusió: “Estem normalitzant la repressió quan hauríem de poder confiar que l'administració de justícia serà, certament, justa”. I llença un repte: “Construir mecanismes per restablir la confiança, no traslladar el missatge que les coses no poden canviar”.

Dilacions dilacions

Juristes i advocades especialitzades en que els processos judicials eterns són fr però també de la voluntat de desgastar

David Bou | @dvdbou
Jesús Rodríguez | @albertmartnez

“E l que fan és jugar amb els temps de la manera que més els interessa. No tenen por de ningú, tenen patent de cors, em recorda en certa manera a Turquia. En alguns casos, els processos s'eternitzen perquè no tenen cap intenció d'investigar i les defenses han de recórrer totes les decisions que prenen”. Ho diu Robert Sabata, advocat amb llarga trajectòria i membre de la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona. Sabata considera que la ideologia majoritàriament conservadora de jutges i jutgesses té una clara influència en com s'instrueixen i es porten a judici les causes contra l'activisme. “El 70 % de la judicatura espanyola està sota el paraguai de l'Associació Professional de la Magistratura, una entitat que, quan fa actes, realitza ofrenes a la Verge i amb alguns dels seus membres de discurs pseudofranquista”, destaca amb preocupació, ja que, segons diu, la deriva reaccionària ha anat a pitjor en els últims anys.

Maria Josep Sánchez, advocada d'Alerta Solidària al País Valencià, afegeix una intencionalitat més concreta a l'acció de dilatar els temps judicials: “El que es pretén és aturar la protesta. Per tant, una vegada aturada la protesta, no hi ha interès a donar impuls al cas i la mateixa dinàmica del jutjat és dilatar-se”. I ho exemplifica amb el cas de les protestes contra l'alta tensió a la Vall d'Albaida: “L'expedient va estar tres anys paralitzat fins que el van enviar perquè es fes el judici”. Sánchez ho atribueix també a una manca de recursos del sistema judicial, però hi veu una part positiva: “No hi ha un sistema eficaç, però bé, això acaba sent un benefici per a les persones acusades”. Positiu, en què? La lletrada Laia Serra explica com “de vegades, es permet demanar l'atenuant de dilacions indegudes de l'article

Indegudes, volgudes

la defensa d'activistes socials consideren
ruit d'un sistema que no funciona,
la dissidència

21.6 del Codi Penal i amb això es pot rebaixar la pena". El cas extrem de dilació seria quan se supera al llindar de la prescripció i la persona acusada és lliure de la causa. "El termini de la prescripció comença a comptar des del moment en què no hi ha cap moviment a la causa. Per al tipus de delictes dels quals estem parlant normalment es fixa en cinc anys. Si la pena associada als delictes que es jutgen supera el llindar dels cinc anys, la prescripció s'eleva fins als deu anys", detalla l'advocat Benet Salellas.

Ell hi troba una explicació relacionada, sobretot, amb el col·lapse dels jutjats: "Als d'instrucció, implica que la causa es quedi a les lleixes i no es tramiti. Mentre que et detenen, passes per davant del jutge a declarar i que aquella causa s'envii al fiscal perquè acusi (cosa que podria ser un tràmit relativament senzill), de vegades poden passar anys". I en el cas dels jutjats penals, apunta que el col·lapse encara seria major: "Quan el jutge instructor envia la causa per fer judici i ho rep el jutjat penal, normalment no posa data de seguida, poden passar perfectament dos o tres anys fins que no hi ha vista oral, perquè aquell jutjat té milers de causes en tràmit. Ara, amb la pandèmia, això encara s'ha agreujat. Ens estan fixant judicis per l'any 2023".

Vides condicionades

Des d'Alerta Solidària, l'advocada Sánchez posa el focus en l'impacte que tenen les mesures cautelars associades a les llargues fases d'instrucció. "La presó preventiva pot ser de dos anys, però es pot prorrogar. Anar a signar al jutjat cada mes o cada quinze dies i condicionar la vida, perquè pot perllongar-se durant vuit anys, així com les mesures d'allunyament a determinats llocs o perso-

"El que fan és jugar amb el temps de la manera que més els interessa", diu Robert Sabata, de la Comissió de Defensa del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona

nes. I, com en el cas de Catalunya, prohibir l'assistència a manifestacions", rebla. I, per la seva banda, l'advocat Eduardo Cáliz -del despatx Arrels i també d'Alerta Solidària- posa en dubte la limitació dels temps d'instrucció: "Avui està regulat, en principi són dos anys i mig des dels fets, però a la pràctica aquest límit no es compleix, perquè es poden anar prorrogant per circumstàncies excepcionals, d'especial complexitat, malgrat que molts dels casos que pateixen dilacions no ho són".

I un altre dels factors que fa ballar els terminis i mareja les víctimes és la competència de l'estament judicial. "En el cas de la Tamara Carrasco, no sabien on anaven, quan l'Audiència Nacional va dir que no era terrorisme ningú ho volia agafar. Era tan

desfasat el que havien fet que ningú volia agafar el cas", recorda Sabata, que n'ha vist de tots colors en les causes relacionades amb el procés independentista a Catalunya. "En el cas dels líders del procés, no volien allargar la presó preventiva, perquè Europa els hi podia exigir que els alliberessin. Per això es va convocar el judici tan ràpid. Per contra, en el cas de l'agressió d'un policia de la Prefectura Superior al fotògraf Jordi Borràs, la investigació no avança, no es posa data pel judici, i els fets són de fa tres anys", puntualitza.

Agilitzar o controlar la justícia

Des del País Valencià, Sánchez veu motivacions poc clares en la recent reforma de la justícia: "És veritat que en els últims anys hi ha hagut canvis per agilitzar les causes, però

en la meua opinió, l'última reforma que limitava el temps a sis mesos era per mitigar les investigacions en un context que el Partit Popular o gent del seu entorn tenien moltes causes obertes". I Sabata està d'acord en el fons de la qüestió. És a dir, que la cúpula del poder judicial actua

per biaixos ideològics o partidistes: "El Consell General del Poder Judicial està nomenant gent a dit per als tribunals superiors de justícia, i en algunes ocasions se salta el procediment, col·loca els seus. Des d'un punt de vista democràtic és molt greu". I no creu

que ho facin d'amagat o sentin preocupació per les crítiques. "Tenen un convenciment ideològic que el que fan ho fan bé, que el poder judicial ha de ser instrument repressiu i d'ordre", conclou. ●

En el cas Tamara Carrasco, el procés es va dilatar perquè cap jutjat volia instruir la causa rebutjada per l'Audiència Nacional espanyola

Gervasio Deferr,

exgimnasta olímpic

“A l’esport no cal una disciplina militar, cal respecte entre gimnasta i entrenador”

Text: Clara Basiana | @clarabasiana
Fotografia: Sarai Rua | @sarairua

Com és llevar-se un dia i decidir que deixes la gimnàstica artística tal com l’has practicat fins llavors?

Per mi va ser un procés de tres anys, després de l’Olimpíada de Pequín el 2008. M’adonava que tots els meus companys entrenaven i tenien el mateix vincle amb la gimnàstica que jo havia tingut tota la vida, i que jo ja no el sentia. Tenia la possibilitat d’anar a entrenar al gimnàs cada dia, però no hi anava i no ho trobava a faltar. El meu objectiu a la vida sempre havia sigut guanyar, el meu somni havia estat guanyar uns Jocs Olímpics. Ho vaig aconseguir una vegada a Sydney 2000, dues a Atenes 2004, i a Pequín, per molt que em vaig esforçar, només vaig poder ser plata. Allà em vaig adonar que, quatre anys després, aquella plata es convertiria en un bronze o en un quart lloc i vaig decidir que em retirava.

Què recordes del tancament d’aquella etapa?

El dia que vaig fer la roda de premsa de comiat pensava que seria un dels dies més feliços de la meva vida. A l’AVE de tornada a Barcelona ja estava trasbalsat, no sabia on posar-me. Estava malament. Tenia feina com a entrenador al Centre d’Alt Rendiment (CAR) i tenia de tot, però no entenia res del que estava passant a la meva vida, va ser complicat. Vaig estar al CAR tres o quatre anys intentant-ho i barallant-me amb mi mateix; pensava que seria molt fàcil, però no ho va ser. Al final, vaig marxar d’allà. Ara sí que estic on vull i ho gestiono d’una manera responsable i coherent. De la gimnàstica no m’he desvinculat mai, hi segueixo enganxat i m’ho passo cada dia millor. Ara, com a docent i com a professor, estic descobrint altres coses que com a gimnasta no havia sabut apreciar.

Per què vas triar la Mina i no Pedralbes per obrir el gimnàs?

És el retorn als meus orígens, als meus inicis a la gimnàstica, amb cinc anys, i també pel que fa a recursos. Vinc d’una família pobra, que va arribar

con lo puesto el 1977 des de l’Argentina, fugint d’una dictadura militar. Les van passar de tots colors per sudacas i perquè als vuitanta només feia cinc anys que aquí s’havia sortit d’una dictadura. Era un país molt masclista, molt feixista i molt xenòfob. Tot i això, a poc a poc, treballant i lluitant van trobar el seu lloc. Doncs això és el que jo vaig aprendre, que treballant i esforçant-te, al final arribes al teu objectiu, sigui quin sigui.

Inicies el projecte a la Mina amb altres esportistes del CAR de Sant Cugat del Vallès amb qui has compartit i competit més de mitja vida. Quin vincle manteniu?

Començo aquest projecte el 2010 amb set o vuit companys de gimnàstica, lluita i natació sincronitzada que vam unir les nostres energies per crear alguna cosa bona, alguna cosa social. Tenim dues famílies: la de sang i la que trobem a la vida, i ells són la segona. La gimnàstica no només m’ha donat valors, educació, coneixements... sinó que també m’ha donat una família. Ells han volat cap a les seves direccions i han fet els seus projectes de vida, i qui s’ha quedat aquí soc jo. Al final, el gimnàs porta el meu nom, però sense ells hauria estat impossible.

En un esport individual com la gimnàstica es poden treballar els valors de companyonia i treball en equip?

Absolutament. Si entens que els teus rivals no són els d’aquí. Sempre vaig entendre que els meus rivals eren els russos, els xinesos, els ianquis. Aquí al gimnàs no es *piquen* entre elles, en tot cas s’ajuden. Si una ha après a fer alguna cosa que abans no entenia i veu que l’altra no, li ho explica, perquè volen ser fortes quan competeixin contra un altre club.

Què tenia Gervasio Deferr que no tingués la resta de gimnastes?

Quan els pares em porten els fills em pregunten: “Tu els diràs el secret per guanyar, no?”. I jo els dic:

Ha crescut entre llits elàstics, anelles i poltres; també entre victòries, exigència i entrebancs. Després de penjar-se dos ors olímpics i una plata va decidir arrelar-se al barri de la Mina, a Barcelona, on entrena infants i joves. No ha parat de fer acrobàcies en els últims 35 anys. Al començament, per demostrar el seu talent davant de jutges internacionals, i avui dia, per compartir els seus aprenentatges al Club de Gimnàstica la Mina Gervasio Deferr. Resseguim la seva trajectòria d’esportista d’elit fins als carrers, on per fi pot fer el que més li agrada, tocant de peus a terra.

“Hòstia, doncs no ho sé”. De moment, fa deu anys que ho intento i no ho he aconseguit transmetre. És difícil. Jo estava absolutament convençut que guanyaria i els altres potser no ho tenien tan clar perquè pensaven que era impossible. Amb onze anys, a Barcelona 1992, em van explicar que a un mundial poden anar-hi tots els països, però que a l’olimpiada només hi van els millors del mundial. I vaig dir: “D’acord, aquí és on jo guanyaré, on hi ha els millors”.

Creus que el model actual de Jocs Olímpics s’ha distanciat dels valors de l’olimpisme?

A la Vila Olímpica de Barcelona veia gent amb vestit i corbata que no sabia ni qui eren: la casa d’Espanya, la delegació d’Espanya... Jo, campió olímpic, i la meua mare, a casa sense poder pagar una entrada per veure’m, quan tots aquests venien convidats; gent que es creu important i que oblida que sense nosaltres no hi ha equip de gimnàstica, però sense ells sí. Els Jocs Olímpics no són del Comitè Olímpic, són el somni de tots nosaltres. Per mi, és com quan Maradona deia que “la pilota no es taca”, poden passar milers de carbons pel Comitè Olímpic que no tacaran el que són els Jocs. Els de vestit i corbata se me’n foten, els que van de xandall a la Vila Olímpica són els que m’importen.

Sovint, t’hem sentit atribuir ors olímpics a la sort. A què et refereixes?

Vaig tenir sort de saber recompondre’m el dia que vaig fallar a Sydney 2000. Tenia l’objectiu de guanyar la prova de terra [l’exercici on s’executen elements d’acrobàcia, flexibilitat i equilibri sobre el tapís] i vaig quedar en el lloc 58è, llunyíssim de la final! Només hi entren vuit i, per tant, n’hi havia cinquanta per davant meu. Em vaig haver de refer per afrontar la prova de salt sobre poltre amb

dinou anys. Havia treballat un munt i no tenia res a perdre, i tenir aquesta mentalitat va ser la meua sort. Després, que el favorit de poltre caigués de cul no sé si és la meua sort. S’ha de saltar, s’ha d’aixecar la mà, s’ha de córrer, recolzar-se al poltre, fer el salt i clavar. I si no ho fas, perds. Jo vaig clavar, no vaig fer ni un pas, vaig fer la meua feina al cent per cent.

Aquesta confiança et feia sortir més lleuger de responsabilitats a l’hora d’executar els exercicis?

La gent entrena per competir, però quan competeix s’espanta, i per mi és el moment en què més estic gaudint de tota la meua vida. Estic amb aquell nervi a la panxa, estic com Déu, i em dic: “Per fi sento això”. Abans de sortir mirava el públic i pensava: “Us faran mal les mans de tant aplaudir, mai de la vida heu vist saltar un tio així”. I sortia convençut. Ara ho dic i se’m posen els pèls de punta, em poso una altra vegada en mode competició. Si hagués pogut seguir guanyant tres Jocs més, hauria seguit, però ens fem vells i el cos pesa, i quina mandra, seguir aguantant crits i esbrincades... Jo ja estava per una altra cosa.

Crits i esbrincades de qui?

Dels entrenadors, de baralles amb els mateixos gimnastes. Quan es preparen uns Jocs Olímpics, hi ha tensió, no és fàcil. Sis tios tenen la ment posada en allò, i en moments de màxima concentració et molesta tot. Jo havia d’aturar el gimnàs sencer per poder fer el meu exercici. Teníem unes esbrincades del *copón*. A Sydney 2000 hi havia companys que es barallaven per competir a l’*all around* [final general individual], la prova on se suma la puntuació dels sis aparells (terra, cavall amb arcs, anelles, barres paral·leles, barra fixa i salt de poltre), on participen els millors de cada país. Els veia amb 17 anys, barallant-se al vestuari, i tot per una decisió que després no preniem nosaltres, sinó els entrenadors. El meu entrenador i jo ens hem agafat pel coll.

Creus que el teu talent per la gimnàstica ve de l’absència de por?

No. Sentim una por brutal. Els meus alumnes em diuen: “És que tinc por”. I jo els dic: “És clar, és normal. Tu no pots tirar-te a fer un triple mortal sense por. El qui no té por és un boig i un dia es matarà. Aquell no el vull jo. Nosaltres tenim por, la mirem als ulls i la superem. Però hem de sentir-la”. He sentit moltíssima por en la gimnàstica, moltíssima. Ara, quan controles alguna cosa de sobte, quan t’ha fet una por del *copón* i de sobre ho aprens, ho entens... Quin plaer! De sobte, poder fer una cosa de forma fluida i gaudir-la, quan abans et feia pànic. No sempre es podrà a la primera, no sempre es pot amb tot, però les pors amb la tècnica marxen.

De tot allò que has après com a esportista d’elit, què has pogut aprofitar com a entrenador d’esport de base i què has hagut de desaprendre?

Intento ser absolutament el contrari del que eren els meus entrenadors amb mi. Literalment. A mi mai no m’explicaven el perquè de les coses. “Gervi, fes això”, “Per què?”, “Perquè t’ho dic jo”. Ho feia, cremat, enfadat, sense entendre el perquè. A mi m’insultaven de vegades, quan el meu pare no m’ha insultat mai a la vida. I he passat mesos sense parlar-me amb el meu entrenador. Ell allà, amargat, callat, sense parlar, sense dirigir res, sense cap mena d’empatia. Encara sort que entre nosaltres ens fèiem els entrenaments i ens corregíem. Quan era petit, si arribàvem un minut tard, no ens deixaven entrenar. Per Reis i altres festius ens feien ser al gimnàs a les 10.00 h, i si l’entrenador arribava a les 10.30 h i els nostres pares s’atrevien a dir-li alguna cosa, ho pagaríem a l’entrenament. Això no pot ser, els nens no tenen la culpa del que fem els grans.

Com gestioneu això, a la Mina?

Jo els dic: “Mireu, nois, farem això, que ja sé que és un fàstic, perquè jo també ho vaig haver de fer. Però si ho fem, després ens ajudarà i podrem fer això, això i això”. I al final ells es posen a fer-ho

“ ”

Els de vestit i corbata se me’n foten, els que van de xandall a la Vila Olímpica són els que m’importen

La gent entrena per competir, però quan competeix s’espanta, i per mi és el moment en què més estic gaudint

“ ”

Quan vaig començar a guanyar vaig perdre els papers, em creia Déu i anava de sobrat

Si podem canviar-li la vida a una sola persona, jo soc feliç. I si l'hi podem canviar a moltes més, millor

amb ganes. És la mateixa merda, és el mateix, però explicat amb afecte. I si he de clavar un esbronc, ho faig en deu segons i em dirigeixo a tothom per no assenyalar ningú i perquè ningú és culpable, simplement hi ha coses que no sabem com es fan i hem d'aprendre-les. Després seguim entrenant i amb bon rotllo.

Cal un sistema autoritari per aconseguir resultats a les competicions?

Autoritarisme no, disciplina sí. Has d'entrenar set hores, has de descansar, has de menjar, has d'anar al fisioterapeuta, has de cuidar-te, has de dormir, no has d'anar de festa... Els Jocs de Sydney 2000 els vaig preparar amb entrenadors autoritaris, ells imposaven el seu poder. A Atenes 2004 vaig entrenar pràcticament sol amb el seleccionador, que m'observava i m'ajudava quan ho necessitava, res més. A Pequín 2008 vaig fer de capità i de nexa entre els gimnastes, els entrenadors i la federació, em vaig encarregar que fóssim una família i anéssim a l'uníson. I vam aconseguir ser sisens del món. Vam vèncer Corea, Rússia i països que mai hauríem somiat vèncer. Els entrenadors no eren una figura autoritària per a nosaltres, eren una ajuda més, sumaven. Vaig aconseguir quasi sempre el mateix resultat, que va ser estar al top, i vaig treballar de tres maneres molt diferents. El que faig ara no és el mateix que fèiem quan competíem perquè no busquem el mateix resultat, jo aquí busco que es formin persones, no campions olímpics.

I si busquessis el mateix resultat, apostaries per una disciplina militar?

No. No ho vaig fer al CAR quan em vaig ocupar d'un equip de la Federació de Gimnàstica buscant Jocs Olímpics. Així i tot, no estava en el millor moment per saber si estava fent bé les coses o no. Però jo seguiria un altre sistema. No cal una disciplina militar, cal una disciplina de respecte i que els gimnastes entenguin el que

calgui d'un entrenador, no que l'entrenador els molesti tota l'estona.

Haver estat un fora de sèrie com a gimnasta t'ha fet ser més segur en altres aspectes de la vida o t'ha afegit pressió a l'hora d'afrontar reptes?

De vegades m'ha fet sentir més segur per estúpidesa. En algun moment, quan vaig començar a guanyar, vaig perdre els papers, em creia Déu i anava de sobrat per la vida. Al final, em vaig adonar de l'estúpidesa que estava fent i que jo era una altra cosa. No he après a ser lluitador per guanyar olímpiques, sinó que he guanyat olímpiques perquè soc lluitador. Ho he vist la meua família, i això després m'ha permès afrontar tota una sèrie de situacions amb valentia.

Com t'ho fas per connectar amb el jovent que no té un talent visible per la gimnàstica?

Tots tenen una capacitat, que sigui menor o major no és culpa nostra ni seva. En tot cas, a través de la tècnica hem d'aconseguir que tots siguin capaços de fer-ho. Aquí comencem des de la base: tombarelles, rodes, verticals, salts. Tot això ho pot fer qualsevol. L'esport ja fa la seva pròpia selecció i que les nenes puguin o vulguin seguir o no. No seré jo qui les amargui.

Quines són les prioritats pedagògiques al Club Gimnàstica la Mina Gervasio Deferr?

La labor que volíem fer aquí era d'integració social, és a dir, gent que vingués a fer coses positives. La droga i el narcotràfic han envoltat sempre les vides al barri... Ara poden venir aquí a entrenar i fer gimnàstica amb Gervasio Deferr. No tothom és de la Mina, venen de Badalona, de Granollers, de Castelldefels. Però un cop entren, són tots iguals, m'és igual d'on vinguin. I després, en aquest barri, l'oferta d'esport femení estava abandonada, al pavelló municipal on hem obert el gimnàs es feia futbol, bàsquet, boxa, lluita, taekwondo. Tot són hòsties. I el ball? I la part bonica de la dansa i el

ballet? Nosaltres ho incorporem. Volem que les noies sàpiguin que tenen més alternatives que arribar als catorze anys i quedar-se embarassades. Si volen marxar i quedar-se al carrer, poden fer-ho, però jo des dels quatre anys els ensenyo això. Denís és la meua primera alumna i ara està aquí entrenant nenes i estudiant per entrar a la universitat. Només per això, per mi aquest gimnàs ja ha complert la missió. Si podem canviar-li la vida a una sola persona, jo soc feliç. I si se la podem canviar a moltes més, millor.

Com heu aconseguit que el gimnàs sigui barat i sostenible a la vegada?

Tenim els preus de gimnàstica artística més competents de tot el país. Treballem amb serveis socials, hi ha nens que venen aquí i ens expliquen que son pare i sa mare no tenen feina i estan a l'atur. Nosaltres els diem que cap problema, que vinguin i tindran el mateix que la resta. Ja m'ocuparé jo de trencar-me el cap perquè amb el poquet que sobra d'un i d'altre es compensi per a ells. He estat set anys aquí de forma altruista, sense cobrar ni un euro. Ara, ho portem de tal manera que els quatre entrenadors puguem tenir un sou, amb 120 alumnes i llista d'espera. ●

a doble espai

Suposem que els liberals tenen raó

Es poden aprofitar les forces productives de la versió original de la industrialització, la capitalista, conscientment per revertir les formes de caràcter distòpic i deshumanitzant que ha anat prenent des d'un inici

Xavier Garcia | @seminari_taifa

Membre del Seminari d'Economia Crítica Taifa

Saben aquell que diu que un físic, un químic i un economista fa dies que vaguen pel desert? Desesperats per la set i la gana, miraculosament, troben una capsa plena de llaunes de menjar. De seguida, es posen a discutir la millor manera d'obrir-les: "Unes dunes enrere he vist una pedra força sòlida, si colpegem les llaunes en els punts adequats, les podrem obrir", diu el físic. "Queda massa lluny, serà més ràpid fregar les llaunes contra la sorra de manera que la tapa acabi cedint per l'efecte combinat de la fricció i la calor", respon el químic. L'economista se'ls mira estranyat i els diu: "No us compliqueu la vida, la solució és molt més simple: suposem que tenim un obrellaunes..."

Suposem que els liberals tenen raó i que, per exemple, les llogateres serien les principals perjudicades de la regulació dels preus del lloguer, de la mateixa manera que l'establiment d'un salari mínim comporta un perjudici per les treballadores. És a dir, que si recorrem a la construcció imaginària de Von Mises, "els objectius que la majoria de la gent tracta d'obtenir per mitjà del treball i de la política econòmica poden realitzar-se millor allà on el sistema de lliure mercat no es veu obstaculitzat pels decrets del govern". Aquesta mena de supòsits permetrien distingir, en el capitalisme realment existent, el gra del lliure mercat de la palla de la intervenció estatal. Tanmateix, el capitalisme pertorba la serenitat teòrica de la catalàxia amb els embats de les recurrents crisis sistèmiques, que posen de manifest problemes i desequilibris que apunten al funcionament del mercat de forma indefugible.

En aquestes situacions especialment crítiques, els liberals recorren a Marx (Groucho, en el seu cas): "Aquests són els meus principis, si no li agraden, en tinc uns altres", encara ressona el *too big to fail* (massa gran per fer fallida en anglès) amb el que bona part de l'*star system* liberal va justificar fa poc més d'una dècada el rescat públic de la banca i la intervenció estatal en l'economia. Amb la crisi actual, els principals representants del liberalisme es tornen a canviar de jaqueta

i deixen els seus principis teòrics a l'estacada: tan aviat critiquen la competència en el mercat mundial de material sanitari com defensen la creació de bons de la UE i la relaxació de les normes d'estabilitat pressupostària i consolidació fiscal per facilitar l'endeutament públic, proposen adulterar les lleis del mercat amb la concessió d'ajuts a empreses i d'ERTO, celebren el dopatge mercantil del fons europeu de recuperació, o plantegen la implementació d'una renda bàsica.

A primer cop d'ull, sembla que ens trobem davant el procediment habitual del liberal per les situacions de crisi, usar la terminologia en voga per posar la pell de xai a les polítiques *à la Friedman*, jugar al *gatopardisme* econòmic amb propostes aïllades i inconnexes, i utilitzar la divulgació no com a mitjà d'instrucció popular sinó d'evangelització, amb paràboles i exemplificacions puerils, que ni expliquen, ni deixen explicar. Això no obstant, el present desgavell doctrinari del liberalisme és especialment destacable perquè, a diferència d'anterior crisis sistèmiques que s'han vist catalitzades per problemes amb les *commodities* o les finances, l'actual crisi ha posat de manifest dos dels punts més febles per la reproducció del capitalisme.

Apologetes del capitalisme en hores baixes

En primer lloc, el mercat s'ha mostrat, a ulls de tothom, incompetent per satisfer de manera mínimament digna les necessitats relacionades amb la cura de la vida. En són mostres clares el desabastiment de material sanitari en el punt àlgid de la pandèmia, el terrible negoci de les llars per a gent gran, el xantatge i els incompliments de la indústria farmacèutica, l'aberrant desequilibri en la distribució de vacunes entre els països centrals i els perifèrics, el segrest del coneixement científic per mitjà de les patents, o els perversos dilemes entre el manteniment de l'activitat productiva i la salut de les treballadores per una banda, i entre el negoci turístic i el control de la pandèmia per l'altra.

En segon lloc, la crisi actual ha fet molt més palès l'atzucac en què es troba el capitalisme pel

Cal prendre el control col·lectiu dels mitjans de producció per satisfer de forma directament social les necessitats de les productores

que fa a una qüestió que, com a sistema, només pot encarar segant-se la gespa sota els peus, expressat en paraules del senyor Burns: "Ah! La Mare Natura necessita favors? Doncs s'ho havia d'haver pensat quan ens va assolar amb sequeres, inundacions i micos *sidosos*. Ella va iniciar la lluita per la supervivència! I ara s'està fent enrere perquè està perdent?". El caire bèl·lic amb què s'ha afrontat la crisi sanitària és un símptoma de l'arraconament teòric i pràctic dels apologetes del capitalisme en l'àmbit ecològic. Durant dècades, han pogut resistir fagocitant part important dels plantejaments de l'ecologisme, però d'un quant temps ençà han vist com el seu discurs s'empetitia i es dislocava, negat per la pujada del nivell del canvi climàtic.

Com pitjor, pitjor. Això no obstant, l'esmentada inoperància del mercat i la manca de respostes de l'economia liberal poden obrir algunes escletxes. No en va, proliferen les propostes alternatives que van abandonant les lògiques mercantils com a eix rector de l'organització econòmica i social. Importants sectors del feminisme han posat el focus sobre les cures i el treball reproductiu amb una perspectiva transformadora i anticapitalista,

i bona part de l'ecologisme fa temps que reclama i desenvolupa una aposta epistemològica, econòmica i política que abandoni la idea del medi natural com a font gratuïta i sempre disponible de recursos que només poden aprofitar-se mitjançant la seva dominació.

Si sou d'aquelles que no voleu ni sentir a parlar de planificació econòmica per la temença que se us aparegui el fantasma de Stalin, us recomanem que canvieu de mèdium o, millor encara, d'historiador de capçalera. Les condicions actuals componen una imatge quasi especular, antitètica, de les que es van donar a l'URSS. Principalment, no caldria dur a terme una revolució industrial a marxés forçades per treure el país del semifeudalisme a costa d'una generació. Ans al contrari, avui dia es poden aprofitar les forces productives de la versió original de la industrialització, la capitalista, i actuar de forma conscient per revertir les formes de caràcter distòpic i deshumanitzant que ha anat prenent des d'un inici, per la qual cosa és imprescindible fugir de la idolatria de la tecnologia perquè el desenvolupament tecnològic sigui subsidiari de la reproducció social. En termes clàssics, es tractaria de prendre el control col·lectiu dels mitjans de producció per satisfer de forma directament social les necessitats de les productores.

El camí és llarg i s'albira una forta pujada, un context econòmic difícil, amb els consegüents intents de retallades i processos de privatització, i, previsiblement, amb l'acceleració de la uberització propiciada per l'economia de pandèmia, de manera que, mentre s'intenti avançar cap a un nou model, caldrà defensar posicions de rereguarda que semblaven intocables. Per acabar-ho d'adobar, l'extrema dreta està abanderant espuris processos de transformació. Per exemple, ha encapçalat bona part dels enfrontaments amb la UE i en molts països es va apoderant del discurs obrerista, una gran rè-mora, donat l'important pes de la classe treballadora en tota transformació socioeconòmica de fons. ●

pàgina oberta

La televisió global i el mal son

Elvira Prado-Fabregat | @lafabregat

Artista, filòloga i investigadora en 'Performance studies'

El sofà va ser un objecte elitista fins a la primera revolució industrial. Ara bé, no va ser fins al segle XX que es va anar consolidant com a protagonista de la nostra cultura de la llar. Una consolidació que està estretament lligada a l'oci. Per les generacions precedents, el lleure sovint era productiu i físic. Fins i tot anar a festa major o a ballar sardanes a l'aplec acostumava a tenir un component pràctic -trobar parella, per exemple. D'una altra banda, hi havia el lleure lligat a l'art de les històries: rondalles, cançons, llegendes. Però el centre era la persona que tenia la veu en aquell moment. *El cercle, la rotllana*. Ara, per contra, aquest oci s'articula enfront d'un aparell que el proporciona. I d'aquí l'èxit del sofà. Si abans es feien servir butaques i cadires per fer una rotllana, ara ens cal un sofà prou gros per acollir-nos davant d'un rectangle.

L'èxit del sofà és l'èxit de l'entreteniment. Tots dos han anat agafant protagonisme a mesura que el capitalisme es consolidava. Només cal veure com han evolucionat els sofàs. *El sofà com a símbol*. Han de ser cada cop més còmodes -cada cop més semblant a un llit, que ens permeti habitar aquest espai transitori entre la vetlla i el somni-, ja que han de ser aptes per hostatjar els nostres cossos durant maratons de Netflix, llargues sessions de videojocs o desplaçaments interminables xarxes socials avall -per això comença a haver-hi sofàs amb punts de càrrega USB. *Menjar ràpid, entreteniment ràpid*. La indústria de l'entreteniment sempre ha competit pel nostre temps, però la lluita és cada cop més aferrissada i la quantitat de temps en joc creix cada any. Quan Netflix va emetre el docudrama sobre el capitalisme de vigilància, *The social dilemma* (2020), tothom n'anava ple. Un dels trets essencials del capita-

lisme és la capacitat que té d'apropiar-se dels moviments anticapitalistes, normalitzar-los i posar-los a l'aparador. Netflix ens vigila tot alertant-nos que ens vigila.

"Netflix encara no està disponible a la Xina, Crimea, Corea del Nord, or Síria", diuen al seu web. I aquest "encara" és tota una declaració d'intencions. *La televisió global*. A demanda. Davant l'auge de la televisió i l'entreteniment global, la televisió lineal -sovint genuïnament local- comença un procés d'aprimament -o d'extinció. Per refermar el seu paper global i globalitzador, Netflix està totalment disposat a augmentar les quotes de producció local -això sí, de moment, sempre en l'idioma i la cultura imperant de l'estat en qüestió. *D'imperi a imperi i tiro perquè em toca*. Reed Hastings, el director executiu de Netflix, emfasitza que volen produir contingut arreu del món per connectar la gent, per generar empatia. El mapa, però, fa feredat: Netflix té accés a cada gest que es fa des del comandament, arreu del planeta. Aturar o no la reproducció; fer una tria; acceptar o rebutjar suggeriments; repetir, passar endavant; abandonar un capítol, una pel·lícula, una sèrie; engolir-la d'una tirada. Cada gest que fem o no fem, analitzat en quantitats demogràfiques inimaginables, dona accés a la nostra

vulnerabilitat. "Entretenir-se fins a morir", diu un article del diari *The Guardian* de 2018. Produccions audiovisuals sorprenents a canvi de la clau mestra que obre tots els panys. *Escac i mat*.

Oferir material addictiu

Netflix creix cap a totes bandes -pel·lícules, animació, televisió *unscripted* (no guionada). La seva intenció és generar el màxim de contingut per recollir el màxim de dades. En un discurs al Festival Internacional de Televisió d'Edimburg, Kevin Spacey explicava que, gràcies a l'anàlisi de dades, Netflix va ser l'única productora a apostar per *House of Cards*: tenien la seguretat que el seu públic veuria la sèrie. Sovint es debat la rendibilitat de Netflix en relació amb la creixent competència d'altres plataformes d'entreteniment digital i la gran despesa en produccions pròpies. *Les guerres de la reproducció digital*. L'estratègia de Netflix, però, és a llarg termini. Com més produccions facin els anys vinents, més capacitat d'experimentar tindran -com ho van fer amb el botó de reproducció a 1,5x- i d'oferir material cada vegada més indefectiblement addictiu. *Un peix que es mossega la cua*. Hastings ho té clar: competeixen pel nostre temps -la son i el son són oferts en sacrifi-

ci. Un temps lliure que mai no havia estat tan preuat. *Per als altres*. Ens vam creure el relat postmodern de l'oci com a forma de realització personal. Que l'allau d'entreteniment no ens agafi massa escarxofats al sofà. ●

“

Un dels trets essencials del capitalisme és la capacitat que té d'apropiar-se dels moviments anticapitalistes. Netflix ens vigila tot alertant-nos que ens vigila

Una collita silvestre

Teresa Ferrés Pedrós observa detingudament les plantes que creixen a l'hort del Col·lectiu Eixarcolant / ELENA BULET @elenabulet

Hi ha més de 500 varietats de plantes silvestres i comestibles als nostres boscos. Des del 2016, el projecte Eixarcolant en promou la recerca i el coneixement, també en pro de la sobirania alimentària

Andreu Tarrés | @andreu_tarres

“**C**amamilla, centaure, garrigó, frígola, romaní...” enumera Teresa Ferrés Pedrós, de 78 anys, mentre s’amaga del sol en el petit cobert del jardí de Cal Mateu, el mas on viu entre Jorba i Santa Margarida de Montbui (l’Anoia). “L’àvia tenia una cistella gran, gran, plena de plantes que collia als boscos d’aquí a prop. Les coneixia totes”. Ferrés rememora els temps que treballava la terra amb la seva àvia i havia de caminar 45 minuts per arribar al nucli poblat més proper. Tota la vida l’ha passat al camp “esporgant ceps, collint olives, raïms... sempre treballant”. Avui té una parcel·la situada enmig del bosc,

on cultiva varietats autòctones de bledes, blat de moro, remolatxa i altres hortalisses. Tanmateix, confessa que el seu estat físic li impedeix fer-se’n càrrec, ja que el pes de cada any de feina “se li concentra ara a les cames”, i un dolor fort l’obliga a contraure la cara de dolor quan camina durant una estona. “Des de fa ja uns dies, m’hi poso oli fet a base de pericó (*Hypericum perforatum*), una planta que fa una flor groga molt vistosa, a veure si m’ajuda”, explica mostrant els genolls entumits.

Teresa té un coneixement extens sobre plantes silvestres. Ens parla de xicoies, de conells, d’espernallacs... el seu jardí n’és ple. En l’actualitat, gran part d’aquest saber popular està

quedant en desús, s’està perdent o ja s’ha perdut. Per mantenir viu el patrimoni etnobotànic català, fa cinc anys que el Col·lectiu Eixarcolant impulsa projectes que caminen en aquesta direcció. Tenen per objectiu la transformació del model agroalimentari per fomentar una alternativa sostenible i justa de producció, distribució i consum d’aliments, amb la recuperació de les espècies de plantes silvestres comestibles i les varietats agrícoles tradicionals com a eina.

Per mitjà de tallers, xerrades, jornades de divulgació i la comercialització de llavors, volen acostar a la ciutadania i a les productores locals tot el ventall de possibilitats que ofereix el patrimoni etnobotànic de plan- »

» tes comestibles catalanes. Ara mateix, compten amb més de 600 sòcies arreu dels Països Catalans. Per assolir el seu objectiu, treballen des de deu línies d'actuació diferents: La confecció de material divulgatiu; l'assessorament agrícola, empresarial, alimentari i gastronòmic; la naturalització i gestió sostenible de zones verdes en l'àmbit urbà; la producció d'eines manuals per millorar l'eficiència de la petita agricultura; la venda de llavors de les espècies i varietats recuperades; el desenvolupament i la comercialització de productes alimentaris a base d'espècies silvestres i varietats agrícoles tradicionals; la recuperació de varietats tradicionals, i espècies silvestres comestibles; la dinamització territorial; la recerca i transferència de coneixement; i la divulgació i formació enfocada a tota classe de públics.

“El 90 % de la població del planeta s'alimenta a partir de tan sols 30 espècies vegetals, però només a la comarca de l'Anoia hi trobem més de 100 espècies silvestres comestibles i s'hi havien cultivat més de 500 varietats agrícoles tradicionals. En el conjunt de Catalunya superen de llarg el miler”, expliquen des de la seva pàgina web. Marc Talavera, membre fundador d'Eixarcolant i doctor en etnobotànica, recorda que a la major part del territori català no s'han realitzat estudis de prospecció etnobotànica, una activitat clau per no perdre les varietats autòctones d'hortalisses i plantes silvestres. “La nostra intenció, a banda de crear una xarxa de divulgació ciutadana que recuperi la transmissió de coneixement a través del boca-orella, és tenir material d'interès que pugui servir per ampliar el ventall d'informació sobre plantes silvestres a Catalunya”, assevera. És per això que persones del col·lectiu d'un perfil més tècnic, com Talavera, amb estudis en matèria d'etnobotànica, validen el coneixement recopilat per les persones que participen en les jornades de prospecció etnobotànica, i el documenten a l'Etnobi-
A través de la pàgina web d'Eixarcolant, 200 sòcies s'han inscrit als dinou nodes territorials que actualment estan actius

Nuclis locals

Una part important de la tasca d'Eixarcolant es basa en la recuperació d'espècies silvestres comestibles, la transferència de coneixement i la divulgació i formació enfocada a tota classe de públics. Per aquesta raó, el col·lectiu ha impulsat des del gener passat una tasca de repartiment i di-

namització territorial i s'ha organitzat en diferents nodes de treball. Són grups formats per persones que allhora participen d'una xarxa de grups interconnectats sota el paraigua de l'organització. En total n'hi ha dinou. A través del web del col·lectiu, les sòcies es poden inscriure als nodes que creuen oportuns. “Si, per exemple, jo visc al Maresme, però vaig sovint a Lleida, m'inscriu a les dues comarques i passo a formar part dels grups integrats en aquestes zones”, explica Albert Castells, responsable de l'administració del col·lectiu. “Fa temps

que les sòcies veuen la necessitat de formar grups arreu del territori, on impulsar de forma autogestionada trobades, tallers i xerrades amb l'objectiu de teixir xarxa ciutadana i fer prospeccions etnobotàniques”, afegeix. Des que es va posar en marxa la iniciativa, a principis d'any, ja s'hi han sumat 200 persones. Tot i això, l'objectiu dels primers mesos ha estat la difusió i presentació del projecte, i de cara a l'any que ve preveuen una consolidació perquè en tres anys funcionin tots els nodes de forma autònoma. Ara per ara, els territoris amb més presència de participants són les

comarques de Ponent, el Barcelonès, el Vallès, el Maresme, el Gironès i el Pirineu central. Castells remarca que “el 70 % dels participants són dones, i l'edat que predomina oscil·la entre els 30 i els 40 anys”.

La interacció entre les persones s'estableix de dues maneres diferents: per correu i en grups de WhatsApp. Cada node compta amb dues coordinadores, poden ser etnobotàniques expertes o aficionades, que acompanyen els grups de forma voluntària i fan de pont amb la coordinació d'Eixarcolant. “Hi ha un node que ha optat per la recerca de plantes silvestres comestibles amb les quals es puguin fer receptes per a persones veganes o vegetarianes. En un altre cas, s'ha traçat una línia enfocada a la recuperació de coneixements i usos tradicionals de certes varietats... L'àrea de treball de cada node es va gestant de forma orgànica dins els mateixos grups, seguint els interessos dels seus integrants”, complementa Castells.

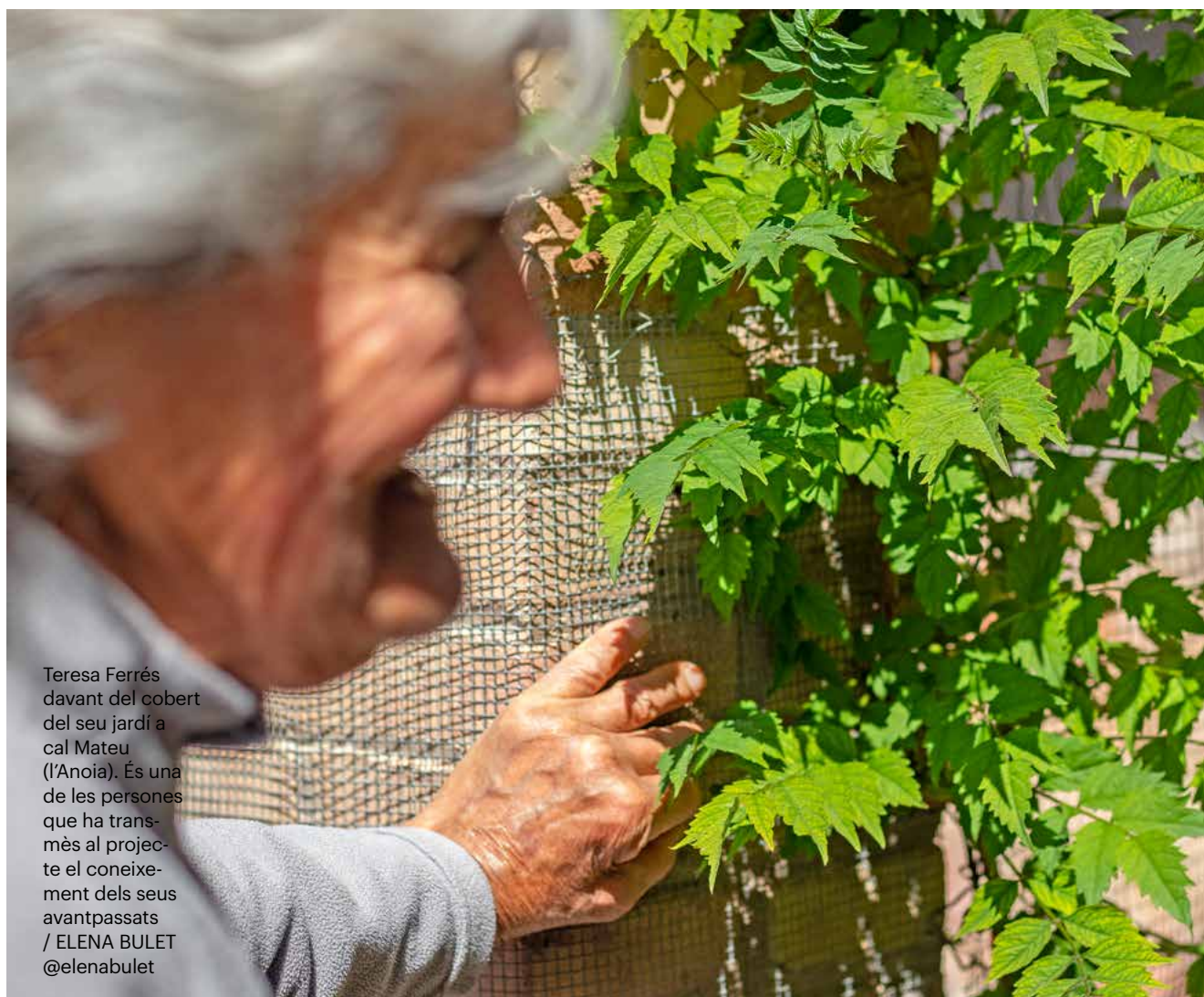
Intercanvi de coneixements

Arreu del territori hi ha iniciatives que promouen la divulgació de

plantes silvestres com la de l'Esteve Padullés, guia de natura de Sallent (el Bages) que fa més de trenta anys que es dedica a apropar les plantes silvestres a tota classe de públic. La novetat de la proposta d'Eixarcolant rau en la voluntat d'esdevenir un paraigua des d'on assessorar i acompanyar també aquelles persones que ja es dedicaven de forma individual a la divulgació per crear canals més forts de visibilització i estrènyer vincles entre les diferents parts del territori. “El que Òmnium és a la llengua i a la cultura ho volem ser nosaltres a les

varietats autòctones de plantes als Països Catalans”, ens apunta Marc Talavera. “Volem crear un espai d'intercanvi de coneixements de plantes silvestres on puguin trobar-se tant les persones amb un perfil més tècnic com els qui tenen nocions més bàsiques de botànica o senzillament un interès pel tema”, apunta.

A l'època de l'àvia de Teresa, era molt comú fer intercanvis de llavors i de plantes entre els agricultors i pagesos de la zona. El motxo i la pisa-
“El que Òmnium és a la llengua i a la cultura nosaltres ho volem ser a les varietats autòctones de plantes”, apunta Marc Talavera

Teresa Ferrés davant del cobert del seu jardí a cal Mateu (l'Anoia). És una de les persones que ha transmès al projecte el coneixement dels seus avantpassats / ELENA BULET @elenabulet

Tres de les dotze treballadores d'Eixarcolant a les seves oficines situades a Jorba / ELENA BULET @elenabulet

apunta amb desànim aquesta pàgina quasi octogenària. “Es diu que allò que ve de fora és millor”, afegeix. Per contribuir al patrimoni etnobotànic de la regió on ha viscut tota la vida, ha decidit compartir algunes de les varietats tradicionals del seu hort, com la de bleda vermella o la de pastanaga morada, amb el col·lectiu Eixarcolant.

Sortir de casa mai ha estat un al·licient per Teresa, que ens confessa la seva tendència a la solitud. “Soc com un ocell de bosc, em sento acompanyada per les plantes i la natura”, remarca amb tendresa. Avui, però, i aprofitant la nostra visita, ha decidit visitar la seu d'Eixarcolant, ubicada en una antiga casa de pagès que uns quants membres del col·lectiu van recuperar i restaurar. Marc rep Teresa amb un somriure còmplice. Entre ells hi ha una relació d'aprenentatge mutu, forjada sobre el mateix terreny on ha crescut el seu interès per la natura i les plantes. Teresa explica que “molts dels noms i usos de les herbes del bosc que sabia la seva àvia i que ella ja havia oblidat, les ha recuperat gràcies a la informació recopilada pel col·lectiu”. Alhora, ella ha contribuït a ampliar el ventall de varietats que es cultiven a Eixarcolant i ha compartit el coneixement que té sobre plantes i herbes, acumulat durant tota una vida de treball al camp. ●

El jusquià negre comença a créixer al planter del col·lectiu / ELENA BULET @elenabulet

Macron i Borrell avalen l'autoritarisme al Txad

El president francès i l'alt representant d'Exteriors de la Unió Europea assisteixen als funerals d'estat del militar Idriss Déby, qui ha governat el país durant trenta anys

Nacho Ibáñez | @geoconflictos

En el món contemporani cada cop és més difícil de sentir que el governant d'un país mori en combat, però això és precisament el que va passar al Txad aquest mes d'abril. La televisió estatal anunciava el 20 d'abril que el president Idriss Déby havia mort a conseqüència de les ferides patides durant els enfrontaments amb el Front per l'Alternança i la Concòrdia al Txad (FACT).

La militarització dels carrers de N'Djamena, la capital, el dia abans d'anunciar-se la defunció, ja feia presagiar el que s'acostava: un cop d'estat militar en el qual es dissolia el govern i el Parlament del país i es formava un consell militar de transició presidit pel mateix fill del president, Mahamad Idriss Déby. Mentrestant, es va declarar el toc de queda a tot el país i es van tancar totes les fronteres. Aquest govern militar haurà de governar el país durant un any i mig i se saltarà, d'aquesta manera, el protocol previst a la Constitució.

Idriss Déby governava el Txad amb mà de ferro des de la seva arribada al poder després d'un cop d'estat l'any 1990. Des de llavors, es va convertir en el principal aliat dels països occidentals a la regió del Sahel, i sobretot de l'Estat francès. El govern de Déby era potser el més estable políticament de la coalició del G5-Sahel (Mali, Burkina Faso, el Níger, Mauritània i el Txad) i el seu exèrcit és un dels millor preparats de tot el continent.

Per tot això, el govern de l'Elisi va decidir obviar les irregularitats en el procés successor i s'afanyava a mostrar les condolences. "El Txad ha perdut un gran soldat i un president que ha treballat incansablement per la seguretat del país i l'estabilitat a la regió (...). França perd un amic valent", afirmava l'Oficina de la Presidència francesa en un comunicat oficial. Poc després, el president Emmanuel Macron i l'alt representant d'Exteriors de la Unió Europea, Josep Borrell, van viatjar a N'Djamena per assis-

tir als funerals d'estat i homologar així els trenta anys de dictadura de Déby.

Societat civil versus dinastia hereditària

Déby acabava de declarar-se vencedor amb gairebé el 80 % dels vots a les eleccions estatals, amb el que aconseguia un sisè mandat. Uns comicis no exempts de polèmica després de la reforma constitucional de l'any 2018 que li van permetre seguir governant fins a l'any 2023 i van enfortir la seva posició de poder. Durant la campanya, van arrestar diversos líders opositors i es van reprimir amb duresa les protestes antigovernamentals.

Aquesta va ser la llavor per a la creació del moviment conegut com a Wakit Tama ("Ha arribat l'hora", traduït d'un dialecte local de l'àrab), una coalició opositora de diversos partits i organitzacions de drets humans nascuda amb la intenció

El govern de Déby era potser el més estable de la coalició del G5-Sahel i el seu exèrcit un dels millor preparats del continent

Fa poc, es van arrestar líders opositors i es van reprimir amb duresa les protestes antigovernamentals

Un moment del funeral d'estat de l'expresident Idriss Déby

d'enderrocar l'autocràcia de Déby i que, després de la seva mort, s'ha convertit en la punta de llança de les protestes contra el govern militar.

“Diem ‘No’ a la monarquització del país per part de França”, amb aquest lema, la societat civil sortia als carrers per rebutjar la successió familiar en el poder, així com la seva legitimació per l'antiga potència colonitzadora. “Exigim un procés de diàleg integral i inclusiu per construir una transició consensuada i crear les condicions que garanteixin un relleu polític durador”, deia en roda de premsa l'advocat Max Loandgar.

Les protestes van ser sobretot importants als barris obrers de la capital i, com era d'esperar, van ser durament reprimides pel nou govern. Organitzacions com la Convenció del Txad per la Defensa dels Drets Humans denunciaven l'assassinat d'almenys deu persones durant la primera jornada de protesta i afirmaven que les forces de seguretat estaven utilitzant municions real. Segons el vicepresident de la Unió de Sindicats del Txad, Younous Mahadji: “Estem veient el retorn dels antics mètodes per part de noves autoritats”.

En un intent d'apaivagar les protestes i les tímides crítiques de la comunitat internacional, el consell militar de transició anunciava la creació d'un govern civil sota la seva vigilància i del qual formaran part diversos membres dels partits opositors. Això no ha posat punt final a les mobilitzacions de la societat civil, que ha convocat protestes tot i no comptar amb alguns dels principals partits.

Aliat clau per a l'Estat francès

La citada presència de Macron al funeral de Déby va ser l'espurna que va encendre els ànims contra la *Françafrique* (expressió que resumeix la relació de l'Estat francès amb les seves antigues colònies), a la que part de la societat txadiana responsabilitza de la seva precària situació econòmica. Durant les manifestacions, es van cremar estacions de serveis de la petroliera francesa Total, considerada

Part de la societat assenyala l'Estat francès i el que anomenen ‘Françafrique’ de la seva precària situació econòmica

Macron té una gran base militar a la capital del país, des d'on milers de soldats participen en operacions armades a tot el Sahel

un símbol de l'espoli promogut per les polítiques extractivistes franceses al continent africà.

“França no deixarà mai que ningú, ni avui ni demà, posi en qüestió l'estabilitat i la integritat del Txad”. Aquesta frase de Macron durant el sepeli va molt més enllà d'un suposat interès en la unitat territorial del país, ja que els interessos de l'Estat francès al Txad i a tot Àfrica són incalculables. I això és especialment visible en el terreny militar, i és que, històricament i sobretot des del cop militar de Déby, els governs occidentals han utilitzat el Txad com a base d'operacions contra grups o països incòmodes per a ells, sigui Gaddafi a Líbia o més recentment en operacions contra bandes armades de Boko Haram o de l'Estat Islàmic a Àfrica Occidental.

És precisament a la capital del Txad on el president Macron té una de les bases militars més importants, des d'on milers de soldats participen en operacions armades a tot el Sahel. Operacions que compten amb un exèrcit txadià armat i entrenat en gran part pels militars francesos, qui van col·laborar a fer de les forces armades d'un país aliat imprescindible unes de les més professionalitzades del continent.

Aquesta forta inversió en defensa xoca de forma perversa amb la situació de vulnerabilitat econòmica que viu la població del Txad. Dades com les que calcula l'índex de desenvolupament humà, que té en compte valors com l'esperança de vida, l'escolarització o el matrimoni infantil situen el país en un dels últims llocs en totes aquestes variables i dibuixen una imatge d'un país on un 20% de la població no arriba a complir els vint anys. Tot i això, el flux de diners francesos cap al Txad s'ha destinat a l'exèrcit o a pagar els alts funcionaris amb els quals poder assegurar la permanència de Déby.

El petroli, com en tants altres racons del món, també ha jugat un paper essencial en les relacions internacionals del Txad. Des del descobriment de jaciments petrolers al seu subsol, empreses franceses i nord-americanes s'han repartit el pastís amb el beneplàcit del govern txadià i sense que els seus beneficis repercutissin en la població txadiana. Un cop més les concessions extractivistes a multinacionals estrangeres servien per apuntalar un govern dictatorial.

L'Estat francès veu perillar els seus interessos econòmics i geopolítics a Àfrica amb l'entrada amb força de les inversions xineses, turques o russes i no es pot permetre veure com cau un dels pilars de la *Françafrique*. Per això, la continuïtat del règim de Déby en la figura del seu fill és essencial per no veure fortament afeblida la seva posició geoestratègica al continent, i això passa per sobre de la democràcia o de les necessitats alimentàries de milions de txadianes. ●

La via danesa obre la porta a retirar **la protecció a les refugiades de Síria**

L'interès d'estats d'arreu del món per desfer-se de sol·licitants d'asil beneficiaria de retruc la imatge internacional del règim de Bashar al-Assad

Oriol Andrés Gallart | @oriolandres
Beirut, el Líban

Aya Abu-Daher, de 19 anys, va començar a moure els espectadors quan, davant les càmeres de la televisió nacional de Dinamarca, va preguntar-se en el seu fluid danès: “Què he fet malament?”. La jove siriana es referia al fet que les autoritats de Copenhaguen li havien comunicat que li revocaven el permís de residència temporal i havia d'abandonar el país per tornar a la seva Síria natal. Com a ella, se l'hi ha denegat a almenys 380 refugiades sirianes que havien demanat la renovació del permís de residència temporal a Dinamarca. I n'hi ha mig miler més, pendents que el govern revisi els seus casos.

El petit país nòrdic, que acull unes 35.000 refugiades sirianes (un 0,6% de la població), ha estat el primer estat europeu en retirar la protecció a les exiliades de Síria, i ha al·legat que a algunes regions del país s'hi pot retornar sense riscos. Esgrimeixen un informe del govern danès de 2019, que assegura que la seguretat a àrees com la ciutat de Damasc i els seus suburbis “ha millorat significativament”. Paradoxalment, la majoria d'afectades per la mesura són dones, infants o persones grans, ja que les autoritats daneses consideren que el retorn dels homes sí que pot posar-los en perill, ja que podrien ser reclutats per al servei militar obligatori.

Com que no manté relacions diplomàtiques amb Síria, el govern danès no pot forçar el retorn de les refugiades, però la retirada del permís de residència les impossibilita buscar feina o llogar una casa. Sobretot, pesa sobre elles l'espasa de Dàmocles que en qualsevol moment les puguin enviar a un centre de retorn, que segons denuncien organitzacions de drets humans són massa semblants a presons, on les seves vides queden en suspens durant anys, sense possibilitat de treballar o estudiar. “Bàsicament, et mantenen allà fins que signes un document en el qual dius que retornaràs voluntàriament a Síria”, assegurava a AFP l'advocat de la família d'Abu-Daher, Niels-Erik Hansen.

Retrocés en polítiques d'asil

Aquesta política d'asil, que no promou la integració sinó que se centra en la temporalitat de l'acollida i el futur retorn, té conseqüències en les re-

fugiades. Així ho explicava l'experta en relacions internacionals Alice Al-Maleh en un article a *Syria Untold*: “Tot i que la idea que la protecció ha de ser temporal pot semblar lògica sobre el paper, la realitat és diferent. La majoria de guerres duren més d'un any o de cinc. Com a conseqüència, la sensació de temporalitat que impregna tots els aspectes de la política d'asil danesa des del 2015 ha deixat les persones refugiades en un estat de por constant i incertesa sobre el seu futur. Per alguns dels meus amics sirians a Dinamarca, les decisions de revocació dels permisos simplement han marcat la culminació de sis anys de sufocació lenta i de guerra psicològica”.

Dinamarca té l'objectiu declarat d'assolir els “zero sol·licitants d'asil” i ofereix els refugiats que decideixen marxar ajudes econòmiques que arribarien al voltant dels 25.000 euros. Des del 2019, s'hi haurien acollit unes 250 persones i el govern del Partit Socialdemòcrata -suposadament d'es-

querres- es mostra orgullós del seu posicionament. “La política governamental està funcionant, i no farem marxa enrere, no succeirà”, assegurava el ministre d'Immigració, Mattias Tesfaye, després de l'aparició televisiva d'Aya Abu-Daher.

Tot i que el cas danès és el més extrem, el cert és que s'emmarca en un canvi de tendència comunitària de restricció dels drets dels sol·licitants d'asil, a qui sovint ja no es dona l'estatus de refugiat sinó alguna mena de protecció temporal menor que, per exemple, no els garanteix la reunificació familiar. I sempre amb l'objectiu de facilitar un retorn que, unànimement, les organitzacions de drets humans rebutgen.

Dan Hindsgaul, secretari general en funcions d'Amnistia Internacional a Dinamarca, ho argumenta: “Les nostres investigacions mostren que la població siriana que ha estat retornada és rutinàriament subjecte d'interrogatoris de les forces de seguretat sirianes. Aquests cossos són notòriament coneguts per estar darrere de detencions arbitràries, tortures i assassinats. Voler enviar persones de tornada a una situació tan arriscada va en contra de les obligacions amb els drets humans de Dinamarca”.

Legitimació interna i regional

Precisament amb l'objectiu de marcar múscul internament i rehabilitar-se internacionalment, el règim siríà posava en escena el 26 de maig unes suposades eleccions presidencials, de les quals -com no podia ser d'una altra manera- Bashar al-Assad en va sortir guanyador. Els grups opositors a l'exili i també els governs dels Estats Units, Anglaterra, Alemanya, Itàlia i l'Estat francès les consideraven una farsa. En un comunicat conjunt asseguraven que els comicis no eren “ni lliures ni justos”. Una crítica a la qual, paradoxalment, també s'unia el ministre d'Exteriors de Dinamarca.

L'activista libanès Joey Ayoub anava més enllà i defensava que ni tan sols el règim pretenia que el resultat fos creïble, per evitar generar cap il·lusió de canvi en la ciutadania: “Fingir que és legítim hauria estat massa perillós [pel règim], ja que insinuaria lleugerament que la democràcia existeix com a possibilitat. Ha de resultar impossible a cada volta del camí. Els números han de ser increï-

Com que Dinamarca no manté relacions diplomàtiques amb Síria, el govern danès no pot forçar el retorn de les refugiades

El cas nòrdic és el més extrem, però s'emmarca en un canvi de tendència comunitària de restricció dels drets de les sol·licitants d'asil

Bashar al-Assad votant en les passades eleccions, on va aconseguir el 95,1% dels vots

blement alts (literalment)". I així era: Al-Assad va imposar-se als dos candidats *titella* amb un 95,1% dels 14,2 milions de vots, una xifra superior a la població total de les zones sota control del règim al país (inclosos infants).

A més, Al-Assad i la seva dona, Asma, varen decidir votar a la ciutat de Douma, una localitat als suburbis de Damasc que va esdevenir un dels emblemes dels rebels. Va estar sotmesa a un ferotge setge durant anys i el 2018, va patir un atac químic del qual es va responsabilitzar a les forces d'Al-Assad. Una quarantena de persones van morir i van provocar la reacció airada de Donald Trump, que va respondre amb el bombardeig d'algunes instal·lacions del règim. Sens dubte, un gest, el de votar en aquesta localitat, que responia a una voluntat de mostrar un control revingut sobre el territori. Un acte de supremacia que és també un avís als navegants cap als vençuts.

A la vegada, les eleccions poden servir com a coartada per a països de la regió que ja aposten per normalitzar relacions amb el govern sirí. Dos exemples en serien l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units (EAU). Als inicis de l'escalada violenta a Síria, ambdós països van donar suport a grups armats opositors, però en els darrers temps han anat refent ponts amb el règim, i fins i tot han advocat pel seu retorn a la Lliga Àrab, d'on va quedar exclòs el novembre de 2011 per la repressió brutal de les protestes.

Ja el 2018, els EAU van reobrir la seva ambaixada a Damasc, i fa poc, el cap dels serveis d'intel·ligència saudita s'ha reunit amb el mateix Bashar al-

sad. L'objectiu d'aquests estats del golf Pèrsic s'emmarca en la seva disputa regional amb l'Iran, segons assegura el director a Síria d'International Crisis Group, Heiko Wimmen: "Des que la Lliga Àrab va expulsar a Síria, l'Iran n'ha ocupat el lloc. La idea és que si poden millorar la relació entre els països àrabs i Damasc, i començar a invertir allà, podrien reduir la influència d'Iran sobre Síria". També sobre el Líban, on Síria hi ha jugat històricament un rol preponderant i on té agenda pròpia, independent de la de l'Iran. Uns interessos que coincideixen amb els de Moscou, ansiós per reintegrar internacionalment Al-Assad, amb l'esperança que així la inversió comenci a arribar i les empreses russes puguin beneficiar-se de la reconstrucció.

Per ara, hi ha un impediment important: la llei Cèsar estatunidenca, que sanciona persones, empreses o institucions que fan tractes amb el règim sirí. Però el poderós lobby del Golf a Washington ja ha començat a treballar per a revertir-ho. Com assegura el professor de Política Internacional de la Universitat Americana de Beirut, Karim Makdisi: "S'establirà un nou marc, un intent de crear una nova realitat, una relegitimació. I això funcionarà en l'àmbit oficial i en un cert àmbit diplomàtic, però no tancarà la destrucció, la mort, el dolor, la humiliació, la violència en marxa..."

A Síria, on la guerra ha deixat gairebé mig milió de morts i desenes de milers de persones han desaparegut a les presons del règim, ciutats senceres segueixen devastades i vora un 90% de la població viu sota el llindar de la pobresa.

Les eleccions poden ser una coartada per a països de la regió que ja aposten per normalitzar relacions amb el govern Al-Assad

Ciutats senceres a Síria segueixen devastades i vora un 90% de la població viu sota el llindar de la pobresa

Tanmateix, s'ha obert la veda, i la mateixa Organització Mundial de la Salut, que fa tot just uns anys condemnava els bombardejos del règim contra centres mèdics, ha escollit Síria poc després de les eleccions com a membre del seu comitè executiu. Petits gestos de normalització que, sens dubte, contribueixen a aplanar el camí perquè la via danesa s'estengui a altres països. ●

arc
Assegurem compromís

www.arc.coop

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA
www.laciutatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

una altra economia és necessària
una altra forma d'estalviar ja és possible

coop57
serveis financers ètics i solidaris
www.coop57.coop

teletreball tecnoètic

commonscloud.coop
núvol cooperatiu mancomunat

- ▶ oficina compartida
- ▶ calendari i formularis
- ▶ àgora i videoconferències

<hola@commonscloud.coop>

La **Directa** utilitza els serveis de

foli verd
gràfiques

C/ de la Llibertat 44, Barcelona
foli@foliverd.net

UN MES DE REVOLTA SOCIAL, DÈCADES DE GUERRA A COLÒMBIA

El govern d'Iván Duque, detractor dels acords de pau,
ordena una resposta militar a la protesta

L'anàlisi de **Berta Camprubi** | @bertacamprubi
Periodista

Dècades o segles de guerra porta el poble colombià a l'esquena. Dècades des de 1964, any en què les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia - Exèrcit del Poble (FARC-EP), guerrilla marxista leninista, es van alçar en armes contra el govern conservador de torn a la vereda Marquetalia del municipi de Planadas, al departament de Tolima. Així i tot, aquell alçament liderat per Manuel Marulanda, àlies *Tirofijo*, era fruit d'un període històric de confrontacions sanguinàries entre partidaris del Partit Liberal i del Partit Conservador, entre 1925 i 1958, que a Colòmbia s'anomena "la Violència". I si analitzem la història de la regió, veurem que "la Violència" arribà desencadenada per més violència: la Guerra dels Mil dies. I abans, sis guerres civils, i abans, les guerres amb el Perú, les d'independència, les de la conquesta espanyola, el genocidi dels pobles originaris... I per això podem parlar de segles de guerra.

I acostumada com està al conflicte bèl·lic, una revolta social contagiada per tot el país que ja supera el mes, està sent tractada per l'Estat com una guerra: d'una banda, les manifestants, de l'altra les forces armades, les oficials i les paraoficials. Centenars de milers de persones han sortit als carrers de gairebé 800 municipis del país durant els últims 34 dies. Les demandes són diverses, com ho és la població. La que va unificar a la majoria en l'esclat del reclam va ser l'anul·lació d'una reforma tributària que apujava els impostos de productes bàsics com la gasolina o els ous. Una vegada retirada -posposada, en realitat- pel govern d'Iván Duque, la lluita continua en jornades de resistència que mostren lassitud,

Centenars de milers de persones han sortit als carrers de gairebé 800 municipis del país durant els últims 34 dies

ràbia i una sensació de no tenir-hi res a perdre. Han caigut desenes d'estàtues de colonitzadors, han cremat edificis i han cantat avingudes plenes de gom a gom.

El govern ja ha llançat acusacions àmpliament difoses pels mitjans oficialistes sobre el fet que alguns líders de la guerrilla que segueixen amb les armes, com Iván Márquez, estan finançant les mobilitzacions del que anomenen "vándals" i "terroristes". Acusacions poc probables que el que justifiquen és la militarització de les ciutats. L'Esquadró Mòbil d'Antidisturbis (ESMAD) i altres cosos de la policia nacional han reprimat violentament des del primer dia, 28 d'abril de 2021, les protestes del "Paro Nacional". Durant el dia, davant de mobilitzacions pacífiques massives, els atacs eren amb gasos lacrimògens, boles de goma i foam i un nou projectil múltiple venut a l'Estat colombià per una empresa espanyola anomenat Venom, que sovint llancen amb trajectòria horitzontal des de les tanquetes -vehicles entre tanc i furgoneta- en moviment.

A partir de les sis de la tarda, però, quan es fa fosc, des del primer dia, la munició real és la principal arma de la força pública davant dels grups de joves que conformen les ja populars primeres línies que bloquegen les carreteres per donar plena continuïtat a la vaga general. Mesclats entre la policia i vestits de civil, al-

guns homes amb escopetes, fusells i pistoles automàtiques acompanyen la matança de joves armats d'escuts i pedres que han perdut la por -o el valor per la vida- i s'arreglen a les principals avingudes dels barris més empobrits, sobretot a la ciutat de Cali.

La xifra oficial reconeguda per la Comissió Interamericana de Drets Humans és de 51 joves morts durant les protestes; un dels últims, assassinat per homes de civil, segons denunciava el Consell Regional Indígena del Cauca, és Sebastian Jacanamijoy, estudiant universitari del poble inga. Així i tot, algunes ONG com Temblores asseguren que n'hi ha molts més, i denuncien la desaparició de més de 400 persones. El racisme estructural es mostra en els rostres d'aquests joves morts, la majoria afrocolombians o indígenes i mestissos. I alguns dels homes de paisà capturats en vídeos que corren per les xarxes han sigut identificats com treballadors de la Fiscalia o altres esferes de corrent uribista. Són policies vestits de paisà, però són també grups organitzats de la societat civil d'ideologia ultraconservadora xenòfoba aliats amb la força pública que es fan dir "gent de bé". Paramilitars.

Després del decret expedit pel govern el 28 de maig, que sentenciava "mesures per la conservació i el restabliment de l'ordre públic" per a l'aixecament dels punts de bloqueig de vies i carrers, aquest 30 de maig, el president Iván Duque ordenava el desplegament de l'exèrcit a la ciutat de Cali i passava per sobre de les autoritats locals i departamentals. Organitzacions feministes i de dones i la població en general clamen la fi del vessament de sang i inclús una intervenció per part d'organisme de drets humans internacionals. Però el món sembla que s'ha acostumat que a Colòmbia hi hagi guerra. ●

Festival CzechTek,
celebrat a la
República Txeca
entre 1994 i 2006
/ MOLLY MACINDOE
@mollymacindoe

La penúltima festa lliure

Fa trenta anys, el moviment contracultural de les ‘raves’ sacsejava Anglaterra, en resposta a la penetració d’un neoliberalisme econòmic que pretenia esborrar tot rastre de col·lectivitat

Guille Larios | @La_Directa

“A

finals dels anys vuitanta i principis dels noranta, la privatització psíquica que avui és una característica de la vida contemporània britànica va entrar en una nova fase. La vaga de miners va representar la derrota d’una forma de vida col·lectiva. La privatització d’indústries nacionals, la venda d’habitatges socials i la proliferació de la tecnologia de consum i plataformes del nou entreteniment -com la televisió per satèl·lit- van aplanar el camí per la retirada de l’espai públic, que va ser abandonat, patologitzat i encapsulat. Raves, campaments nòmades, festes lliures i estadis de futbol -substituint les grades populars per seients individuals- van ser altres exemples de com el govern britànic va intentar eliminar la col·lectivitat i va aprofundir en la individualització forçada”.

Així explicava el crític musical Mark Fisher (1968-2017) el context socioeconòmic i cultural que va sacsejar Anglaterra durant les dues darreres dècades del segle XX. Com a tesi central de la seva obra, Fisher va anomenar “realisme capitalista” a la creença que no és possible una alternativa al capitalisme i que les societats estan abocades a substituir la solidaritat i el fet públic pel circuit privat de consum i entreteniment.

En el seu llibre *Escritos sobre depresión, hauntología y futuros perdidos* (Caja Negra, 2018), rescatava les expressions de la cultura popular que, per ell, “podien produir formes innovadores i modes de vida radicalment alternatius”. Segons el seu raonament, “en l’experiència col·lectiva de les raves, el rebuig al treball de la cultura mod o el modernisme militant dels post-punk, hi ha l’ambició de la classe treballadora de produir un món que superi la cultura burgesa”.

Nou paradigma mental i social

Any 1990, Anglaterra. Des de Chicago arriba als suburbis de Londres l’acid-house. Electrònica com a mètode, èxtasi i LSD. Una multitud sense telèfons mòbils ni internet, disposada a ballar fins a la matinada amb una música que pregonava ser consumida en societat, reforçada per l’impacte mental i corporal de l’estupefaent. Començava un fenomen de tall hedonista i pacifista i que es relaciona amb el descens de la violència hooligan vinculada a les graderies dels camps de futbol; en lloc de barallar-se, ara els seguidors ballaven, prenién MDMA »

» i confraternitzaven. L'escenari es va comparar amb l'energia, la creativitat i la llibertat de “l'estiu de l'amor” hippy dels anys seixanta a San Francisco.

Però hi havia diferències. Matthew Collins, autor d'*Estado alterado: La historia de la cultura del éxtasis i del acid house* (Alba Editorial, 2002), explica que “a diferència de la cultura psicodèlica dels seixanta, l'escena de l'acid-house dels vuitanta i noranta va sorgir dels suburbis obrers del sud de Londres de la mà de punxadiscos, *clubbers*, delinqüents, aficionats al futbol, aturats, bohemis... Era un terreny fèrtil per a l'arribada d'aquesta cultura: centenars d'edificis van quedar buits per la recessió econòmica, les comunitats i barris encara estaven molt units, amb profundes lleialtats tribals als equips de futbol local i hi havia xarxes criminals establertes. Tot en un entorn de condicions econòmiques i socials cada cop més dures i amb una forta desil·lusió política cap al ‘miracle econòmic’ de Thatcher”.

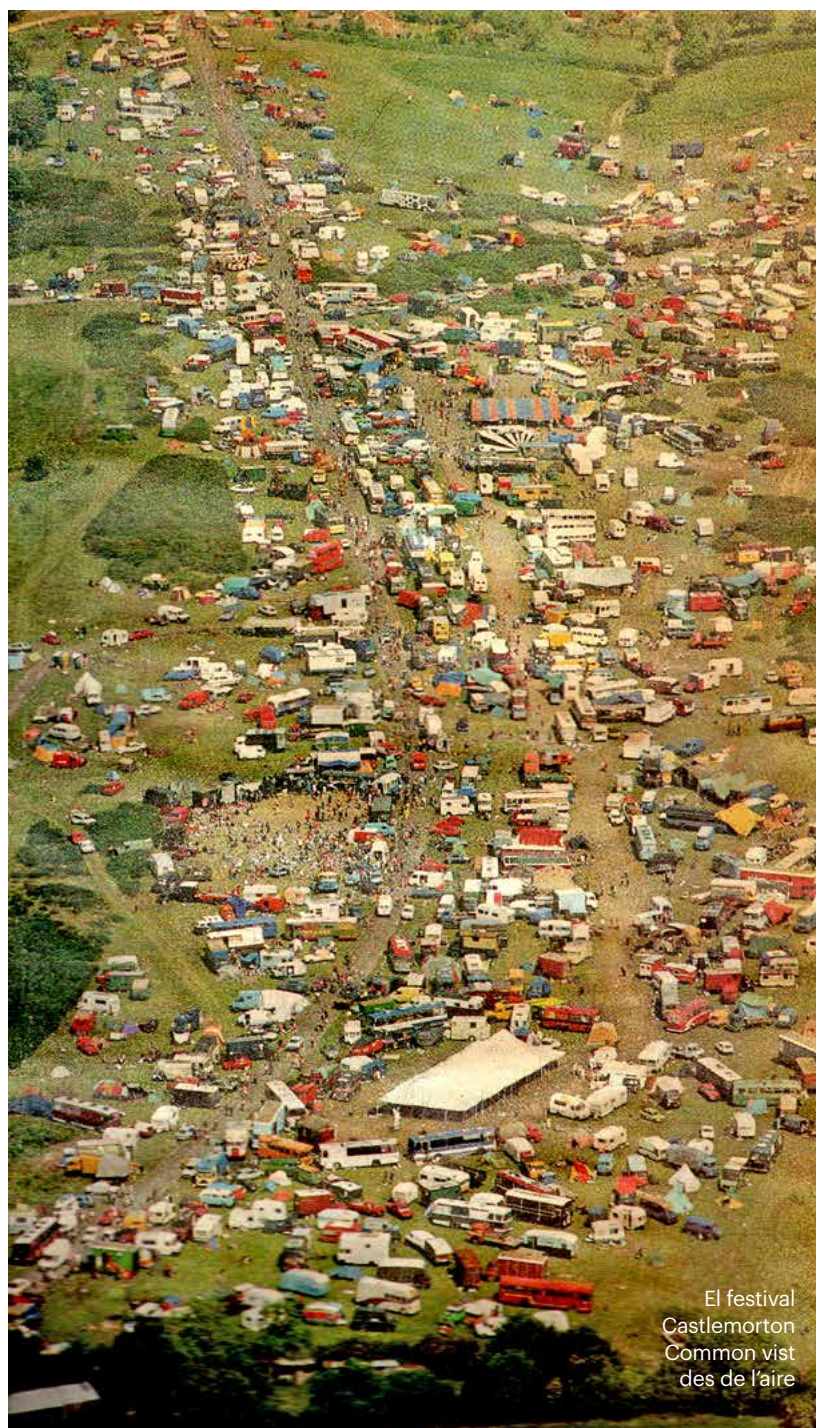
Alliberar el so

Per escapar de festes comercials de pagament en entorns elitistes o mafiosos, grups cada cop més nombrosos de nòmades -els anomenats *New Age travellers* (nòmades de la nova era, en anglès)- van començar a viatjar pel territori britànic en llargs combois de camions i autobusos urbans reconvertis. Col·lectius com Spiral Tribe, Desert Storm, DiY Nottingham -amb el seu lema “tothom benvingut”- o Tonka, brollen com un antídoto a la cultura de club predominant; ocupen hangars abandonats i camps, munten festes electròniques gratuïtes i creen ciutats temporals de so i hedonisme amb paradetes, zones de joc i descans, bars...

Van ser anys d'expansió imparable a *teknivals* i festes lliures, a totes hores, per tot el país, per mitjà del boca-orella. “A l'oest, col·lectius com Circus Warp i Free Party People van desenvolupar espais i infraestructura per permetre increïbles esdeveniments gratuïts sota les estrelles. A Glastonbury, camp alliberat durant el 1990, l'esperit lliure i anàrquic dels nòmades i la música i energia de la generació de l'acid-house es van unir per primera vegada”, detalla Collins.

També va ser el moment de l'explosió de la Mutoid Waste Company, un col·lectiu d'artistes londinencs que realitzaven performances a festes il·legals que ells mateixos organitzaven. Creaven impactants estructures metàl·liques soldades i grans robots que escopien foc, amb materials reciclats d'avions militars de combat, vehicles vells i elements de mecànica i ferralla. Després d'una gran batuda policial a la seva fàbrica ocupada a King's Cross, l'any 1990, el grup de *mutants* va deixar el país i va viatjar cap a Itàlia, a la regió de Bolonya, on van fundar Mutonia, un poblat de ferralla en el qual desenvolupen la seva activitat artística encara avui.

El festival Castlemorton Common es va celebrar el maig de 1992 al centre d'Anglaterra, va durar una setmana i va concentrar més de 60.000 persones

El festival Castlemorton Common vist des de l'aire

Un altre fet destacat es va produir l'any 1991, quan Hakim Bey va publicar *Zona Temporalment Autònoma: anarquisme ontològic, terrorisme poètic*, un text que serviria d'inspiració i combustible per als nous moviments i subcultures *rave*, hacker i *cyberpunk*. L'assaig, una mescla de ficció especulativa, treball acadèmic i manifest polític, defensava la creació de “zones d'autonomia provisionals” -alliberaments de terra, de temps o d'imaginació- que evitessin l'enfrontament directe amb la repressió estatal.

L'explosió *rave* va culminar en macrofestivals lliures i gratuïts com Stonehenge, Glastonbury o Castlemorton Common. Aquest darrer, celebrat el maig de 1992, va durar una setmana i va concentrar més de 60.000 persones i vehicles que no paraven d'arribar, convocades per l'efecte crida que va generar la cobertura dels mitjans de comunicació.

Guerra a la ‘rave’

El govern de la conservadora Margaret Thatcher i els mitjans de comunicació demanaven llei i ordre. El secretari d'Interior, Douglas Hurd, va descriure els nòmades com “una banda de bandolers medievals sense respecte per la llei ni els drets dels altres”. John Major, primer ministre que va reemplaçar Thatcher l'any 1990, va declarar: “De nòmades *New Age*, ni en aquesta època ni en cap altra”. Thatcher, per la seva banda, havia arri-

bat a dir: “Amb molt gust faré qualsevol cosa que estigui a les nostres mans per dificultar la vida als combois hippies”. I així ho va fer. La Llei d’Ordre Públic de l’any 1986 va ser el primer intent d’obligar les nòmades a abandonar les carreteres, restablir el dret a la propietat dels terratinents i erradicar estils de vida que es consideraven inacceptables.

La llei fou ampliada l’any 1994 amb l’anomenada Criminal Justice And Public Order Act (Llei de justícia penal i ordre públic, en anglès), dirigida contra les okupacions, les *raves*, els sabotatges de terra i els campaments no autoritzats. En paral·lel, s’aprovava la llei d’emissions, una mesura que il·legalitzava les emissores de ràdio pirata i permetia decomissar equips de gravació. La pressió augmentava.

La fotògrafa nòmada Vinca Petersen recorda que “a mesura que les festes es feien més grans, el govern tenia cada vegada més por que la gent es reunís en espais autònoms no comercials i ballés tota la nit sense importar el que la policia digués. La llei va ser una manera increïblement pesada d’aturar-ho i d’emportar-se gran part de la nostra llibertat. Només hi havia una manera de salvar la festa i els sistemes de so: sortir del país”.

Des d’aquest quilòmetre zero, les *raves* es van estendre de manera imparabla per Europa i van transformar la manera de pensar, sentir, ballar, escoltar i crear. I de retruc, a la majoria de territoris a on va arribar, com a l’Estat francès o a Catalunya,

Per saber-ne més...

No system | Vinca Petersen | Editorial Steil (1999)

Recopilatori fotogràfic de la vida nòmada contemporània, l’escena *freetekno* i la vida en família de les *tribes* arran dels viatges per Europa amb el col·lectiu de festes rave SoundConspiracy.

Out of Order: A Photographic Celebration of the Free Party Scene | Molly Macindoe | Editorial Front Left Books (2010)

Llibre fotogràfic que documenta deu anys de l’escena de festes i *teknivals*, representant cronològicament el periple d’aquesta cultura.

Free Party: A Folk History | Aaron Trinder | Trinder Films (2020)

Documental que recull el naixement del moviment de les festes lliures a Anglaterra, de com l’Estat va intentar aixafar-lo i del llegat que deixa en l’actualitat a tot el món.

Heretik: We had a dream | Damien Raclot-Dauliac (2010)

Documental sobre l’èxode *raver* per Europa de col·lectius com Spiral Tribe després de l’aplicació de la llei de justícia penal i ordre públic de 1994.

també es van impulsar lleis anti-*rave* pròpies, com la llei Mariani i la llei d’espectacles, respectivament.

I avui... què en queda?

Però no totes van marxar. Com explica Marion Hamm a l’assaig *Reclaim the Streets! Global Protests and Local Space* (“Reclamem els carrers! Protestes globals i espai local”, en anglès): “La llei va polititzar la comunitat *rave* i va reforçar un sentiment de solidaritat entre escenes subculturals i polítiques”. Van néixer iniciatives com Reclaim the Streets, un col·lectiu informal que reivindica l’ús dels espais públics i denuncia la privatització neoliberal. “No demanaven permisos per a les seves concentracions festives, difonien la localització a l’últim moment a través de números de telèfon clandestins i el boca-orella; fos a un magatzem abandonat al nord del país o als massificats carrers de Londres”, explica Hamm. Equipades amb camions i potents equips de so, bloquejaven la construcció de l’autopista M-11 i, mentre milers de persones ballaven, altres perforaven l’asfalt amb martells pneumàtics i plantaven arbres a la carretera. Les *street parade* o les masses crítiques actuals s’inspiren en aquestes estratègies.

Per a Aaron Tinder, director del recent documental *Free Party, A Folk History* (2010), “la llibertat, les lleis contra l’okupació, la intrusió en la propietat privada, la vigilància estatal, el sentiment de comunitat... són temes que tenen ressonància en l’actualitat a Anglaterra, però que ja eren preocupacions dels nòmades de fa trenta anys”.

Per a Fisher, tant les *raves* britàniques, com “Carnestoltes, la fira, el circ, la cultura gitana i el lumpenproletariat, evocaven formes de vida i de comerç que eren incompatibles amb el treball solitari del burgès aïllat i del món que aquest projectava. L’espectre d’un món que podria ser lliure sempre ha de ser reprimat, ja que pot revitalitzar-se a qualsevol festa que duri massa temps; a qualsevol àmbit laboral o universitari que es negui a la *necessitat* del treball monòton; a qualsevol grup que rebutja la inevitabilitat de l’individualisme competitiu. La intensitat de la maquinària que va ser necessària per clausurar les *raves* és un testimoni d’això”.

malal·letra

Un impossible

El relat d'Arnau Plana Oller | @aplanao

— **E**l meu relat parlarà d'un noi que està participant en un camp de treball.

—Inspirat en tu mateix?

—No. Jo pensava en Marcus, el voluntari txec que sempre ho veia tot impossible.

—Marcus, el pessimista? I a veure, com anirà el relat?

—El protagonista, a qui direm Mike per no fer al·lusions directes, està netejant un camí i topa amb una pedra que, per molt que ell ho intenta, no pot treure del mig del pas. Al cap d'una estona abandona i diu que és impossible moure aquella pedra, però llavors cada nit somia amb una veu que li diu on buscar ajuda, i cada matí prova diferents eines que troba als llocs que li indicaven en somnis, però sense adonar-se que l'ajuda de què parlava la veu eren, en realitat, els companys.

—I... Llavors, entre tots treuen la pedra?

—Ho havia pensat, però és massa previsible, no? Em falta donar-li un gir final, alguna cosa que el lector no s'espera i el fa

ci reflexionar. Acabar amb una frase lapidària, que reflecteixi els valors del voluntariat, que li doni una volta més al discurs d'"entre tots ho podem tot". Que parli de què l'important és posar el cor en allò que fem i compartir-ho amb els altres, no només pel fet d'assolir l'objectiu de manera cooperativa i amb major facilitat, sinó per la satisfacció de compartir el repte en si.

—Sona complicat, però pot quedar bé.

—El que passa és que no m'acaben de sortir les paraules. Em queda sempre massa enrevessat i crec que no s'acaba d'entendre. I si m'intento explicar massa, llavors el relat queda massa llarg i em passo amb el nombre de paraules. Per no parlar de com de malament que em va l'ordinador. L'altre dia es va apagar sol i se'm va esborrar el que havia escrit fins llavors. Gairebé dues hores a les escombraries. Com si em sobrés el temps i no tingués altres coses a fer. Piles de feina que se m'acumulen mentre jo em barallo amb aquesta historieta que tinc la sensació que no porta enlloc, que no val la pena seguir buscant paraules que no volen sortir.

—No et creuràs a qui em recordes... Ho deixes per impossible?

Vaig mirar la veu que em desafiava des del mirall. Li vaig somriure i vaig anar a buscar l'ordinador, disposat a aplicar-me l'aprenentatge que, tants mesos després, encara m'oferia el camp de treball del darrer estiu. Que tant és si són pedres o paraules, un impossible es forja dins el cap. ●

/ ARNAU LEDESMA
@gat_cosmonauta

ger
ENTITAT
CULTURAL I
ESPORTIVA

C/ del PI 25, Ribes (Garraf), Països Catalans
08810. Tlf: 93 896 12 00. ger@mesvilaweb.com

...aquest estiu posem la directa amb la nova web
www.entitatger.cat

**KAMILOSETAS
MUSKARIA**

distribuidora llibertària

www.nodo50.org/kamilosetas
kamilosetas@nodo50.org

Collectiu Ronda
Defensem tots els teus drets
www.crona.coop
T. 932682199

En comú, fem camí
Fes-te'n sòcia per 50€ a l'any

**LA REPAR-
TIDORA**

Llibreria associativa · Espai Editorial · Pensament crític

C/Torreta de Miramar 1 baix 3, Benimaclet (València) - **larepartidora.org**

ressenyies

Cap escenari és tan gran

Marta P. Santos | @MPerezSantos

A l'Argentina existeix una accepció per a la paraula *banda* que vol dir “moltes, moltíssimes”. Marilina Giménez, directora de la pel·lícula documental *Una banda de chicas*, va voler jugar amb aquest terme per cridar l'atenció sobre el copió nombre de dones que estan fent música, encara que no siguin tan visibles ni tan reconegudes com els seus companys.

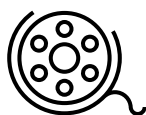
El de la indústria musical ha estat tradicionalment un dels sectors professionals en el qual més s'ha pogut palpar el masclisme: des de l'extrema cosificació de les dones músiques, fins a la falsa percepció que elles només poden cantar dolçament o tocar alguns instruments concrets. El masclisme també s'evidencia en la majoria dels cartells dels festivals musicals, on les bandes contractades solen estar conformades per homes.

Aquest documental ens presenta a través d'entrevistes i enregistraments de directes a un total d'onze bandes del panorama musical argentí, més concretament de la ciutat de Buenos Aires: Las Taradas, Kumbia

Queers, Miss Bolivia, Yilet, Liers, Ibiza Pareo, Chocolate Remix, Kobra Kei, Sasha Sathya, She Devils i Las Kellies.

Alguns plans que Marilina va gravar fa deu anys, quan la banda Yilet -de la qual ella formava part com a baixista- encara existia, ens introdueixen a la peça audiovisual. El grup estava a punt de dissoldre's i, sent conscient d'això, la directora va voler registrar tot el procés. Al final, les altres dues components van formar una banda anomenada Ibiza Pareo, i Marilina ho va continuar documentant, encara que les tres noies tenien en aquell moment un desig molt clar: tocar en un escenari gran.

La pel·lícula es va estrenar el 2018 i, després d'un llarg recorregut per diferents festivals, el març passat vam poder veure-la de manera col·lectiva a Barcelona, en el marc d'un esdeveniment organitzat per l'associació Las Pibas, a Can Batlló. La directora va confirmar que la gira ja arribava a la seva fi i ben aviat podrem gaudir de la pel·lícula en algunes de les plataformes habituals. Romandrem atentes. ●

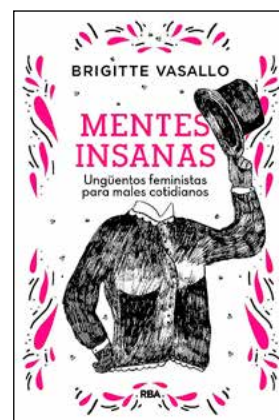
DOCUMENTAL
Una banda de chicas
Marilina Giménez
Argentina (2018)
83 minuts

Doctora Vasallo a favor de les ments 'insanes'

Aïda Camprubí | @aicha_cmprs

Últimament, les persones que més estimo, és a dir, les meves amigues, estan passant per una etapa llarga de ruptura, han forçat una parada laboral o s'han aïllat parcialment del que les envolta. El diagnòstic de la medicina oficial dicta malaltia; el sistema laboral s'horroritza davant la falta de producció; però el que l'enorme pensadora Brigitte Vasallo apunta aquí és que el que és estrany és estar bé i que prendre mesures per abraçar els processos propis i agafar-se temps per hibernar és símptoma de salut. Aquest recull

d'articles gloriosament divertits i útils, publicats en el blog de la revista *Mente Sana* entre 2017 i 2019, són la millor mesura que he trobat últimament per a l'autodefensa del nostre cos social. Eines per a gestionar les flames a xarxes, *L'exorcista* com a icona del despertar feminista, posar-se calenta amb una mateixa, apunts sobre el poliamor i la gelosia, consells sobre a qui obrir o tancar portes -metafòricament, ja m'enteneu- perquè “ens estem menjant violències per sobre de les nostres possibilitats” i toca posar-li fre. ●

LLIBRE
Mentes Insanas: Ungüentos feministas para males cotidianos
Brigitte Vasallo
RBA Libros, 2020
233 pàgines

Memòria viva de l'acció directa

Misael Alerm | @La_Directa

LLIBRE
Acció Directa. Crònica política d'una lluita armada
Jann-Marc Rouillan
Tigre de Paper, 2020
384 pàgines

Jann-Marc Rouillan (Aush, Estat francès, 1952) és conegut a la majoria de cercles militants i d'espais conscienciats; va participar en la formació del MIL i els GARI, i més tard d'Acció Directa, grup armat que feu actuacions sobretot a l'Estat francès i en altres punts d'Europa en aliança amb la majoria de les organitzacions combatives post Maig del 68 italià. El llibre *Acció Directa. Crònica política d'una lluita armada* narra els anys de lluita del grup revolucionari francès, des del moment fundacional fins a la detenció de Rouillan i la resta de companyes

per la policia. La història s'acompanya amb anàlisis crítiques del mateix autor, en què, amb l'ajuda que dona el pas del temps, repassa les febleses i les fortalles de l'organització i procura entendre els errors -fossin estratègics o de perspectiva- que els dugueren primer a un cert aïllament social i, finalment, a la presó. El llibre és un molt bon resum de la lluita dels grups armats europeus, i ajuda a entendre el perquè de l'apaivagament de la intensitat revolucionària que començà, força clarament, a partir dels anys vuitanta. ●

/ AXEL MIRANDA
@axelmiranda_

“Espanya ens va lliurar a una monarquia dictatorial”

Àlex Romaguera | @AlexRomaguera

Jamal Mouna, activista rifyeny

Aviat farà cinc mesos que va arribar al Vendrell. Havia creuat l'estret de Gibraltar per fugir de la repressió del govern marroquí, de la qual era víctima. Va estar empresonat dos anys a Casablanca per participar en el Hirak, el moviment popular en defensa de la comunitat rifyeny, i més tard va ser detingut per exhibir la bandera de la República del Rif en una marxa pacífica. Nascut el 1980 a Al-Hoceima, una de les grans ciutats portuàries del Mediterrani, forma part de la més recent generació que combat la monarquia de Mohammed VI, de la qual ja va observar els abusos de ben petit. “Recordo, amb només quatre anys, policies marroquins esbotzant la porta de casa i enduent-se dos familiars”. Mentre espera que es resolgui la sol·licitud d'asil polític, se suma a la diàspora amaziga que denuncia el règim alauita i, malgrat el silenci d'Occident, lluita perquè el Rif torni a ser una república lliure i sobirana.

El 18 de gener de 2021 vas arribar en pastera a les costes de Motril (Andalusia) amb quinze companys més. Necessitaves fugir del Marroc?

Després d'estar empresonat i patir una segona detenció, vaig veure que era impossible continuar al Hirak, el moviment de resistència rifyeny. No tenia altre remei que marxar, perquè la persecució contra mi era insuportable. Quan sortia al carrer, agents de la intel·ligència marroquina em gravaven o m'enviaven missatges amb amenaces de tota mena. També havien advertit la meua mare que, si no deixava l'activisme, em tornarien a arrestar.

T'has establert a Catalunya, concretament al municipi del Vendrell. Ja ho tenies previst quan vas arribar a la costa?

Era una possibilitat, perquè a Catalunya la comunitat rifyeny està organitzada, i això m'ha permès rebre el suport de diverses entitats. Altres rifyenys, en canvi, es desplacen cap a Bèlgica o Holanda, on també hi ha una gran diàspora que ofereix ajuda als activistes i a les famílies refugiades.

Quan vas involucrar-te en l'acció política?

Soc dels joves rifyenys que va aixecar-se amb el moviment del 20 de febrer, sorgit el 2011 per denunciar la discriminació de què era víctima la nostra comunitat a les mans de la monarquia. I després vaig continuar a través del Hirak, el Moviment Popular del Rif, l'origen del qual té lloc arran de la mort de Mohssine Fikri, un venedor de peix, el 28 d'octubre de 2016. Però ja de petit estava influenciat pels valors democràtics que havia encarnat la república impulsada pel nostre líder Abd el-Krim (1921-1926), una vegada es va consumir la descolonització. Malauradament, Espanya ens va lliurar a aquesta monarquia dictatorial i, des d'aleshores, la militarització, els arrestos i l'escarment contra la població ha sigut constant.

Què distingeix el Rif d'altres regions del Marroc que expliqui aquesta persecució?

La nostra cultura republicana, on el sentit de col·

lectivitat és molt important. Per això mai no hem acceptat l'autoritarisme monàrquic, que a banda d'atacar la cultura i la llengua amaziga, ens impedeix accedir a determinades feines o que rebem l'atenció mèdica adequada. Jo arrossego una ferida a la cama per la qual encara no tinc cita a l'ambulatori, mentre que els afectats de càncer s'han de desplaçar a Fes, Rabat i altres ciutats perquè els examinin. Fa anys que reclamem un hospital oncològic, però l'Estat s'inhibeix completament.

També heu vist limitats els recursos naturals. És una estratègia de càstig silenciosa?

El règim ha tancat totes les portes al nostre desenvolupament, fins al punt de crear màfies que destrueixen la producció de kif i controlen l'extracció de minerals. I a això s'hi afegeix el desmantellament de la poca indústria que ens queda i les instal·lacions destinades a la pesca, una de les nostres fonts d'abastiment. Si subsistim és gràcies a la diàspora repartida per Europa.

La Constitució aprovada el 2011 com a reacció a les mobilitzacions de l'època no va suposar un canvi de polítiques?

Va ser una maniobra de propaganda, perquè si bé recull el dret a la lliure manifestació, en qualsevol moment et poden detenir sense comunicar-ho a la família ni proporcionar-te cap assistència lletrada. De cara a l'opinió pública, el règim l'utilitza com una rentada de cara, ja que la vulnera contínuament.

Quin futur albires pel poble rifyeny?

Sabem que Europa mira cap a un altre cantó, però no obstant això, hem de continuar lluitant i confiar en el protagonisme que els joves i les dones estan tenint els darrers anys. Aquest fet, sumat a la força que ha agafat el Hirak i el deteriorament de la imatge de Mohammed VI pels últims incidents registrats a Ceuta i Melilla, ens donen esperança perquè algun dia exercim l'autodeterminació i ens alliberem del Marroc, tal com anhelem des de fa un segle. ●